

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2017

Zdeňka Šlamborová

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Ústav Dálného východu

Bakalářská práce
Zdeňka Šlamborová
Kultura neslyšících v Korejské republice
(Deaf Culture in Republic of Korea)

2017

vedoucí práce: Vladimír Glomb, Ph.D

Poděkování:

Především chci poděkovat vedoucímu práce Vladimírovi Glombovi za to, že mi poskytl cenné rady a poradil mi jak postupovat při zpracování mé práce.

Velké poděkování patří i všem korejským pracovníkům ze Soulské profesionální vzdělávací instituce korejského znakového jazyka (Söulsuhwačöngmunkjojukwön, 서울수화전문교육원) za to, že mi pomohli sesbírat poznámky a prameny, které jsem mohla využít do bakalářské práce. Také mi pomohli uskutečnit setkání s neslyšícími Korejci, kteří mi vyprávěli o svém životě a kultuře neslyšících v Korejské republice. Bylo to pro mne velkým přínosem a dozvěděla jsem se hodně nových a zajímavých věcí, které jsem mohla využít ve své bakalářské práci. Všichni byli velkou inspirací pro tuto moji práci.

Také musím poděkovat mému otci Bohuslavu Šlamborovi za psychickou podporu a za jeho úzkou spolupráci při provádění korektury textu.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu, a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Korekturu textu provedl můj otec.

V Praze dne

Podpis:

Abstrakt

Cílem je zaměřit se na vývoj kultury neslyšících v Korejské republice. Práce se zaměřuje nejen na sluchové postižení a rozdělení sluchových ztrát do kategorií z medicínského hlediska, ale i na komunitu neslyšících a důležitosti jejich vlastní identity, která hraje velkou roli v jejich kultuře.

Také bude poukázáno na změny pohledu korejské většinové společnosti na komunitu neslyšících a co způsobilo, že se pohled společnosti změnil.

Část práce je zaměřená i na historii a charakteristiku korejského znakového jazyka, který je považován za mateřský jazyk neslyšících, způsoby vzdělávání neslyšících a různé alternativní způsoby komunikace, které vytvořili pedagogové v porovnání se vzděláváním v korejském znakovém jazyku.

Klíčová slova: neslyšící, sluchové postižení, kultura neslyšících, postižení emancipace, Korea, emancipace, znakový jazyk, kochleární implantát, vzdělávání

Abstract

The aim is to focus on development of Deaf culture in the Republic of Korea. The thesis focuses not only on hearing impairment and the distribution of hearing loss categories from a medical point of view, but also the Deaf community and the importance of their own identities, which played a major role in the Deaf culture.

It will also point to changes in Korean majority society's view on the Deaf community, and what caused Korean society's view to change. The part of this thesis is also focused on the history and characteristics of Korean sign language, which is considered to be the mother language of the deaf, methods of educating the deaf and the various alternative ways of communication that educators have developed and compared to education in Korean sign language.

Keywords: Deaf, deafness, deaf culture, disability, Korea, emancipation, sign language, cochlear implants, education

Obsah

1. ÚVOD	9
2. SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ (청각장애)	12
2.1 Definice a rodinná anamnéza sluchového postižení.....	12
2.2 Rozdělení sluchových vad.....	12
3. POMŮCKY PRO NESLYŠÍCÍ	15
3.1 Sluchadla a naslouchátka (보청기).....	15
3.2 Kochleární implantát (인공달팽이관)	16
4. KOREJSKÁ KOMUNITA NESLYŠÍCÍCH (농사회)	18
4.1 Komunita neslyšících jako jazyková kulturní menšina.....	18
4.2 Rozdělení kategorií neslyšících podle jazykového původu.....	19
4.3 Formování identity neslyšícího člověka v korejské společnosti.....	22
5. POSTAVENÍ NESLYŠÍCÍCH V TRADIČNÍ KOREJSKÉ SPOLEČNOSTI ..	25
5.1 Vývoj v postavení neslyšících ve společnosti.....	25
5.2 Korejská asociace neslyšících (사단법인 한국농아인협회).....	27
5.3 Tlumočnické služby pro neslyšících.....	28
5.4 Soulská profesionální vzdělávací instituce korejského znakového jazyka (서울수화전문교육원).....	29
5.5 Korejské časopisy o kultuře neslyšících.....	32
6. KOREJSKÁ KOMUNITA NESLYŠÍCÍCH A JEJICH KOMUNIKACE	34
6.1 Znakový jazyk nebo mluvena řeč?.....	34
6.2 Způsoby vzájemné komunikace neslyšících.....	35
6.3 Historie korejského znakového jazyka.....	37
6.4 Jun Bäckwön a korejská prstová abeceda.....	39
6.4.1 Vznik a vývoj korejské prstové abecedy.....	39
6.4.2 Skládání symbolů korejské prstové abecedy.....	41
6.5 Korejský znakový jazyk a jeho charakteristiky.....	43
6.5.1 Charakteristika korejského znakového jazyka.....	43
6.5.2 Gestikulace (몸짓).....	43
6.5.3 Gramatické rozdíly v KZJ a korejském jazyku.....	53
6.6 Legalizace korejského znakového jazyka.....	55

7	KOREJSKÁ KOMUNITA NESLYŠÍCÍCH A JEJICH VZDĚLÁVÁNÍ.....	58
7.1	Problémy vzdělávání neslyšících.....	58
7.2	Historie vzdělávání neslyšících.....	61
7.3	Speciální vzdělávací programy neslyšících.....	63
7.4	Umělé formy komunikace ve škole.....	64
7.4.1	Oralismus(구화).....	65
7.4.2	Znakovaná korejština – Korejský standardní znakový jazyk(한글식 수화).....	66
7.4.3	Bilinguální a bikulturní přístup(이중언어.어중문화접급).....	67
8	ZÁVĚR.....	68
9	Seznam použité literatury.....	72
10	Seznam příloh.....	74

1. ÚVOD.

Při výběru tématu pro bakalářskou práci, jsem se rozhodla pro téma kultura neslyšících v Korejské republice. Pro tento výběr mně vedly hlavně tři důvody.

Již dlouho se zajímám o Korejskou kulturu jako takovou, což byl jeden z důvodů a druhým je to, že sama mám těžké sluchové postižení.

Informace o životě neslyšících i v jiných státech a kulturách byly pro mne vždy zdrojem zamyšlení a hledání rozdílů a odlišností mezi životem nás neslyšících v České republice a jinde ve světě.

Protože se mi poštěstilo v rámci mého studia navštívit na období šesti měsíců Jižní Koreu a účastnit se nejen výuky na univerzitě v Soulu, ale při té příležitosti i kurzu korejského znakového jazyka (v dalším textu bude použita zkratka KZJ) v Soulské profesionální vzdělávací instituci (Söulsuhwačöngmunkjojugwön, 서울수화전문교육원), o který mám velký zájem, chci se ve své práci podělit o poznatky, které jsem v rámci těchto studií načerpala. Tato moje studijní cesta je vlastně ten třetí důvod, proč jsem se zaměřila ve své práci na kulturu neslyšících v Koreji, na její historii, odlišnosti, pozitiva nebo negativa a samozřejmě vznik, vývoj a použití KZJ, který jsem měla tu čest se učit na výše uvedeném kurzu.

Ve své práci nejdříve popíši definici a kategorie sluchového postižení z medicínského hlediska (nikoli z pohledu neslyšícího člověka, který považuje sluchové postižení jako součást svého života a ne jako medicínský problém).

Bude následovat popis základních pomůcek pro neslyšící, což jsou sluchadla, naslouchátka a kochleární implantát. V této kapitole rozvedu hlavně problematiku těchto pomůcek vzhledem k možnosti pomoci neslyšícím či nedoslýchavým lidem k lepšímu vnímání zvuku, zda jim to může pomoci v lepší komunikaci a hlavně naučení se bezproblémovému a plynulému mluvení.

Různé kontinenty, země a různá lidská společenství (komunity) mají vlastní kulturu. To samozřejmě platí i pro korejskou komunitu neslyšících jako jazykovou a kulturní menšinu. Té se budu věnovat v další kapitole. Chci zde popsat jak velkou a důležitou roli hraje v životě korejských neslyšících, co jako organizace udělala pro to, aby se pohled korejské většinové společnosti, která nahlížela na neslyšící jako na lidi, kteří mají postižení, změnil a uznával komunitu neslyšících jako jazykovou a kulturní menšinu.

S tím samozřejmě souvisí i jak se pohled korejské společnosti změnil během dob, kdy a jak v historii komunita neslyšících bojovala pro své uznání. Jak se díky tomu u neslyšících vyvíjelo a vznikalo uvědomění si své identity, jejichž vytvoření je velmi důležité pro to, aby se pokusili žít bezproblémový život. Vlastní identita je velmi důležitá nejen pro lidi slyšící, ale i pro neslyšící.

Další kapitola pojednává o KZJ, o jeho historických počátcích a novodobém vývoji, o důležitosti jeho charakteristik, jejichž znalost je základem pro přirozené použití KZJ ke komunikaci s neslyšícími lidmi.

Mezi tyto základní charakteristiky patří třeba gestikulace, kterou podrobněji popíši, protože existují 4 používané druhy. Také se budu věnovat gramatickým rozdílům mezi korejským jazykem a KZJ.

KZJ zahrnuje i korejskou prstovou abecedu, která přispěla k tomu, že se začal výrazněji rozvíjet a tím dopomohla i tomu, že se snížil vliv cizích zdrojů na jeho vývoj. Popíši proto jak se skládají symboly korejské prstové abecedy, zda je toto skládání podobné jako při psaní v korejštině.

Důležité ve vývoji KZJ je i jeho legalizace a jeho uznání jako oficiálního jazyka, jako mateřského jazyka neslyšících.

Kapitola o historii a vývoji vzdělávání neslyšících, se kterým se Korejská republika potýká a neustále jej řeší i v dnešní době, je kapitolou, která má mnoho společného i s problémy se vzděláváním neslyšících v České republice.

V obou státech (a pravděpodobně i jinde) se dodnes řeší problémy ohledně vzdělávání neslyšících pro ně v přirozeném znakovém jazyku (ať již korejském, českém či jiném), kdy se často místo toho používají jiné metody, o kterých si slyšící "odborníci" myslí, že velmi pomáhají k tomu, aby neslyšící lidé zlepšili svou gramotnost či akademické a jiné dovednosti. V drtivé většině případů to však nefunguje. Těmto metodám, jako umělým formám komunikace se budu také věnovat.

V práci jsem shrnula všechny poznatky, které jsem načerpala, a které mě osobně velmi zaujaly. Problémy neslyšících, o kterých jsem se dozvěděla při své návštěvě v Koreji, při svém studiu a osobním životě. Problémy a postřehy, kterým se chci věnovat ve své práci a vše dostat do závěru. Co vše se změnilo ve vývoji kultury a života neslyšících, zda tyto změny vedly

k jejich lepšímu či k horšímu osobnímu, profesnímu, ale třeba i kulturnímu a společenskému životu ve většinové (slyšící) společnosti.

V případě použití korejských slov bude použita česká transkripce.

2. SLUCHOVÉ POSTIŽENÍ (청각장애).

2.1 Definice a rodinná anamnéza sluchového postižení.

„Sluchové postižení (*čchōnggakčangä*, 청각장애) je definováno jako částečné nebo úplné poškození sluchového orgánu.“¹

Jedná se o nevyléčitelné postižení (*pchjedzil*, 폐질)², které ovlivňuje nejen schopnost slyšet, ale také vývoj řeči. To má následně vliv na psychosociální vývoj člověka. Je evidentní, že když se člověk narodí se sluchovým postižením, tak má pak daleko těžší zatřídit se do společnosti, protože je považován za „jiného a speciálního“ než tzv. "zdraví" lidé.

Příčiny sluchového postižení mohou být různé. Může jím být například dědičnost.

To nastává nejčastěji když jsou oba rodiče neslyšící. V takovém případě je velice pravděpodobné, že se jim narodí neslyšící dítě, ale na druhou stranu, ne všem takovým rodičům se narodí jenom neslyšící děti. Záleží na tom, zda měli v rodině podobně postiženého příbuzného či předka. Pokud ano, tak pak možnost, že se dítě narodí jako neslyšící výrazně zvyšuje.

Nejen neslyšícím, ale i slyšícím rodičům se můžou narodit neslyšící děti, a i zde bývá nejčastější příčinou genetická dědičnost sluchové vady v důsledku poškození jednoho nebo více genů. Také to často záleží na tom, zda jeden z obou slyšících rodičů má postižené geny vedoucí k vývojové poruše u dítěte, která způsobí sluchové postižení. Opět v tomto případě se výrazně zvyšuje možnost, že se dítě narodí se sluchovým postižením.

Další příčiny mohou být získané. To nastává v případě, že člověk utrpí nějaký těžký úraz či nemoc, které mohou způsobit trvalou nebo dočasnou ztrátu sluchu.

2.2 Rozdělení sluchových vad.

Kategorie sluchových poruch lze definovat podle úrovně decibelů (dB)³, které postižený slyší. To znamená, že pokud má někdo práh slyšení nad 90dB, tak je považován za neslyšícího. Při prahu slyšitelnosti 20dB až 30dB není považován za neslyšícího, ale spíše za člověka se slabou ztrátou sluchu.⁴

¹ PAK, Dongčín. *Čchōnggakčangä čchōsonjōnūi nongčōngčchesōng hjōngsōngkwačōnge kwahan hjōnsanghakčōk jōnku*. Gangnamtāhakkjo, 2011. s. 6

² Nevyléčitelné onemocnění či postižení je něco, co nelze vyléčit a co zůstává až do konce života. ČÖNG, Čanggwōn. *Jōksa sok čchangäinūn öttōkche sarassūlkka*. Kūlhangari, 2011. s. 33.

³ Decibel – zkratka dB(decibel, 데시벨) je jednotka pro měření hladiny či intenzity zvuku. Nejčastěji se poměřuje s jiným zvukem, kde se porovnává s různými hlasitostmi zvuku, které jsou použité jako kritérium

⁴ PAK, Dongčín. *Čchōnggakčangä čchōsonjōnūi nongčōngčchesōng hjōngsōngkwačōnge kwahan hjōnsanghakčōk jōnku*. Gangnamtāhakkjo, 2011, s. 7.

V WHO (segjebogŏnkigu, 세계보건기구)⁵ je podle definice sluchového postižení nedoslýchavý ten, kdo má práh slyšitelnosti méně než 90dB, ale pokud má více než 95dB je klasifikován jako člověk s úplnou hluchotou, neboli neslyšící. V Jižní Koreji existuje hodnocení sluchového postižení na základě kterého jsou zařazeny do kategorií sluchových vad.⁶

„Ve 2. článku prosazování pravidla zákona o sociálním zabezpečení pro zdravotně postižené (čangäin bokčibŏb, 장애인복지법, 障碍人福祉法) se dělí sluchové vady do 5. kategorií k nimž patří postižení II., III., IV., V., a VI. třídy, jak je uvedeno níže“(guknăbŏbrjŏngčŏngposentchŏ, 국내법령정보센터, 2011, str. 8).

Tabulka 1: Kritéria hodnocení sluchového postižení (guknăbŏbrjŏngčŏngposentchŏ, 국내법령정보센터, 2011)⁷

Ohodnocení sluchového postižení	Standard sluchového postižení
II. třída	Více než 90dB sluchové ztráty na obě uši
III. třída	Více než 80dB sluchové ztráty na obě uši
IV. třída	Více než 70dB sluchové ztráty na obě uši
V. třída	Více než 60dB sluchové ztráty na obě uši
VI. třída	Více než 80dB sluchové ztráty na jedno ucho a více než 40dB sluchové ztráty na druhé ucho

II. třída - Jak můžeme vidět z tabulky, jedná se o sluchovou ztrátu více než 90dB na každé ucho. Tento stupeň ztráty sluchu se označuje jako velmi těžká ztráta sluchu až totální hluchota. Lidé, kteří mají sluchové ztráty více než 90dB, jsou považováni za neslyšící, kteří vůbec neslyší žádné jemné či hlasité zvuky. Spíše mohou vnímat vibrace či velmi silný zvuk

⁵ WHO – World Health Organization - Světová zdravotnická organizace: věnuje se mezinárodnímu veřejnému zdraví. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/World_Health_Organization

⁶PAK, Dongčŏn. Čchŏnggakčangä čchŏsonjŏnŭi nongčŏngčhesŏng hjŏngsŏngkwačŏnge kwahan hjŏnsanghakčŏk jŏnku. Gangnamtêhakkjo, 2011, s. 8

⁷ Převzato z odkazu www.law.go.kr

(ten ale již často způsobuje také velké vibrace prostředí). A je samozřejmé, že lidé, kteří mají sluchovou ztrátu více než 90dB, mají velké problémy s vývojem řeči.

III. třída – Sluchová ztráta více než 80dB na obě uši je označovaná jako těžká nedoslýchavost (těžká ztráta sluchu). Rozdíl od II. třídy sluchové ztráty je pouze v tom, že se sice nejedná o totální hluchotu, ale se slyšitelností běžné úrovně (např. hovoru) jsou na tom podobně jako lidé v II. třídě, takže neslyší hlasité zvuky či hlasité hlasy. Na základě toho je rozvoj řeči také výrazně narušen.

IV. třída - Na každé ucho je sluchová ztráta více než 70dB. Označuje se jako středně těžká nedoslýchavost. Takto postižení lidé, kteří vnímají více než 70dB, již trochu slyší a tím pádem se i mohou naučit lépe mluvit. Protože je ale ztráta sluchu ještě příliš velká, je vývoj řeči pomalý. Samozřejmě velice záleží na tom, zda je takový člověk ochoten tvrdě pracovat na svých řečových schopnostech. Maximální srozumitelnost řeči, kterou tito lidé pro obě uši slyší, je pod 50%.

V. třída - Sluchová ztráta více než 60dB na obě uši je označovaná jako střední nedoslýchavost. Lidé, kteří mají sluchový práh 60dB a více, mají nějaký sluch v každém uchu, takže mohou alespoň trochu slyšet. Přesto však trpí nevýhodou, že nemohou slyšet hlasy, které jsou lokalizované ve vzdálenosti větší než cca 40 centimetru od nich.⁸

VI. třída – sluchová ztráta na jednom uchu představuje více než 80dB a na druhém uchu více než 40dB. To znamená, že lidé, jejichž sluchová vada patří do této VI. třídy, slyší (alespoň částečně) na jedno ucho a na druhé prakticky neslyší vůbec.

„Dále se ve 2. článku zákona v části "o speciálním vzdělávání pro osoby se zdravotním postižením" definují lidé se sluchovým postižením pro standardní výběr studentů se speciálními potřebami “(*guknābōbrjōngčōngposentchō*, 국 내 법 령 정 보 센 터, 2011, str. 9).⁹

To znamená, že záleží na tom, zda je člověk se sluchovým postižením zařazen do II. třídy či VI. třídy. Podle toho se určí vhodné speciální potřeby tak, aby lidé se sluchovým postižením, pokud to bude jen trochu možné, mohli studovat bez problému. V praxi to bohužel

⁸ PAK, Dongčín. *Čchōnggakčangä čchōsonjōnūi nongčōngčchesōng hjōngsōngkwačōnge kwahan hjōnsanghakčōk jōnku*. Gangnamtēhakkjo, 2011, s. 8.

⁹ PAK, Dongčín. *Čchōnggakčangä čchōsonjōnūi nongčōngčchesōng hjōngsōngkwačōnge kwahan hjōnsanghakčōk jōnku*. Gangnamtēhakkjo, 2011, s. 9.

velice pokulhává. Zjistila jsem, že se v Jižní Koreji stále řeší problémy ohledně vzdělávacích potřeb pro neslyšící. Hlavně zda bude určující vzdělávání v KZJ, který je de facto mateřský jazyk pro neslyšící Korejce.

„Ve skutečnosti tedy záleží na tom, jaká sluchová ztráta opravdu je. V případě těžké sluchové vady, i když takovýto člověk nosí sluchadla, je komunikace prostřednictvím sluchu velice špatná, ne-li nemožná a vzdělávání je velice obtížné. A naopak pokud je sluchová ztráta lehčí, tak se může s korekcí sluchadel velice dobře zúčastnit běžného vzdělávacího procesu.“¹⁰

3. POMŮCKY PRO NESLYŠÍCÍ.

3.1 Sluchadla a naslouchátka (보청기).

„Sluchadlo či naslouchátko (bočchöngki, 보청기) je malý elektroakustický přístroj sloužící ke zlepšení sluchu při částečné hluchotě na principu zesilování a modulace zvuku přicházejícího z okolního prostředí.“¹¹

Na rozdíl od kochleárního implantátu, který je především určený pro ty neslyšící lidi, kteří trpí těžkou až totální hluchotou, jsou sluchadla určená pro nedoslýchavé, kteří mají jen částečnou sluchovou ztrátou a nemají práh slyšitelnosti výše než 95dB, což je hranice považovaná za totální hluchotu. Pro neslyšící je často velice těžké aby nosili sluchadla.

Pokud se však nedoslýchaví lidé sluchadla nosit naučí, a sžijí se s nimi, tak se mohou stát výrazně efektivním prostředkem pro komunikaci a tím i např. k vzdělávání. Pomocí sluchadla mohou slyšet různě hluché zvuky, které by bez něj nevnímali. Pomalu se přizpůsobovat životu se sluchadlem, které jim pomáhá žít normálním životem.¹²

Pokud nahlédneme do historie sluchadla, tak někdy okolo roku **1800** se používala různá neelektrická zařízení pro zesilování zvuku. První taková zařízení byla podobná trumpetám a nazývala se "sluchové trychtýře".¹³

Toto zařízení bylo velké a nepohodlné. Pokud se prostřednictvím něho chtěli slyšící lidé domluvit s neslyšícím, museli být blízko sluchového trychtýře, hodně nahlas mluvit a dobře artikulovat, jinak by nedoslýchaví lidé nerozuměli.

¹⁰ PAK, Dongčín. Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöng kwahan hjönsanghakčök jönku. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 9.

¹¹ „Sluchadlo a naslouchátko“ In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Naslouchadlo>

¹² Poukazuje se na zlepšení sluchadla u nedoslýchavých. MUN, Sönggjun. Bočchökiüi kibonkudžowa tchüsöng. Jönsedähakkjo, 1998. s. 3.

¹³ MUN, Sönggjun. Bočchökiüi kibonkudžowa tchüsöng. Jönsedähakkjo, 1998, s. 3.

Následně byly vyvíjeny novější a modernější sluchadla. Začala se také zmenšovat jejich velikost. V roce **1896** se podařilo byl vynalézt další, nový druh sluchadel, které byly na rozdíl od dosavadních vyrobeny jako elektrické zařízení, které má zesilovač zvuku.¹⁴ Vývojem došlo k dalšímu zmenšení. Okolo roku **1920** vznikla sluchadla, která byla vybavena krabicí se zesilovačem zvuku, který byl v té době velmi výrazně vylepšený ve srovnání s rokem **1896**.¹⁵ Krabice se zesilovačem ale stále ještě měla takové rozměry, že se musela nosit na hrudníku. Reprodukční sluchadla bylo již možné vkládat dovnitř sluchovodu. Při zapnutých sluchadlech byly slyšet čisté zesílené zvuky. Samozřejmě, že v počátcích vývoje elektrického zařízení sluchadla byl zesilovač ještě velmi slabý, zesiloval maximálně o 20dB, takže neslyšící s těžší poruchou stejně kvalitně neslyšeli.

Další moderní vývoj sluchadel, vedl k ještě větší miniaturizaci. Největšího pokroku v moderní době zažívají sluchadla od **1980** odkdy je rozvoj sluchadel mnohem pokročilejší ve srovnání s minulými lety. Miniaturizací dokonce vznikl i nový druh sluchadel – tzv. naslouchátka. To jsou sluchadla, která mají takovou velikost, že se vejdou do sluchovodu jako kompletní zařízení, takže nejsou prakticky viditelná. Oslavně se zlepšoval i zesilovač zvuku.¹⁶ Takže se zesílení a modulace zvuku dostaly na takové hranice, že dnes pomáhají neslyšícím i s nejtěžšími sluchovými vadami.

Rozvoj sluchadel jde dopředu takovým tempem, a je tak progresivní, že stále vznikají jejich další novější a lepší druhy a díky tomuto modernímu rozvoji mají nedoslýchaví lidé šanci žít normálním životem a moderní druh sluchadel či naslouchátek jim v tom velmi pomáhá.

3.2 Kochleární implantát (인공달팽이관)

"Kochleární implantát" (inkongtalpchängigwan, 인공달팽이관)¹⁷ je druh ušního implantátu (implantovaného přístroje určeného na pomoc sluchově postiženým lidem), který se vkládá do vnitřního ucha a nahrazuje funkci šneka (kochley), proto také "KOCHLEÁRNÍ" implantát.¹⁸

¹⁴ MUN, Sönggjun. *Bočchökiü kibonkudžowa tchüsöng*. Jönsedähakkjo, 1998, s. 3.

¹⁵ MUN, Sönggjun. *Bočchökiü kibonkudžowa tchüsöng*. Jönsedähakkjo, 1998, s. 3.

¹⁶ MUN, Sönggjun. *Bočchökiü kibonkudžowa tchüsöng*. Jönsedähakkjo, 1998, s. 3.

¹⁷ Kochleárního implantátu má anglické označení „CI“ (cochlear implant)

¹⁸ Popis kochleárního implantátu. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kochle%C3%A1rn%C3%AD_implant%C3%A1t

Kochleární implantát se skládá ze 2 komponentů:

- přijímací stimulátor¹⁹
- řečový procesor.²⁰

Lidé, kterým byly voperovány kochleární implantáty, mohou slyšet mnohem lépe než lidé, kteří nosí sluchadla či naslouchátka, která nemají takový přínos. Je to dáno hlavně tím, že pracuje na úplně jiném principu. Sluchadla a naslouchadla vnější zvuky pouze zesilují, kdežto kochleární implantát vytváří impulsy, které iniciují zakončení nervové sluchové dráhy, a tím vysílají vzruchy do mozku. Takže vlastně nahrazuje funkci výše uvedeného "šneka" (kochley).

Samozřejmě, že kochleární implantát má své výhody a nevýhody. Jedna z hlavních nevýhod je hlavně jeho cena, která je mnohonásobně vyšší než sluchadla nebo naslouchadla. Další nevýhoda je v tom, že se každých pět až deset let musí měnit vnější zařízení a samozřejmě co také výrazně souvisí s cenou je situace, že se zařízení porouchá ještě před uplynutím doby, kdy má uživatel nárok na výměnu starého zařízení za nové, které probíhá buď bezplatně nebo alespoň s výraznou slevou. Většina uživatelů není tak finančně zajištěná, aby mohla tuto výměnu sama uhradit. V jiném případě může být zařízení odcizeno nebo ztraceno. Ve všech těchto případech se neslyšící uživatel, který si na toto zařízení zvykl a už například neovládá jinou komunikaci neslyšících (např. znakový jazyk) dostane do velice nepříjemné situace, která může často trvat dlouhé měsíce, než dojde k nápravě. To může mít velké následky nejen na jeho psychiku, ale také na profesní, rodinný i osobní život. Jedna z nevýhod je i velikost zařízení, kdy je nutné příslušenství implantátu nosit např. na opasku.

A jako poslední nevýhodu lze uvést čistě medicínský problém. Zavedení kochleárního implantátu je operace, operace na jedné z nejchoulostivějších částí těla tj. blízko mozku. Provádí se pod celkovou anestezií a přináší sebou samozřejmě všechna rizika, která se při operacích vyskytují (záněty, problémy s anestezií, špatné provedení atd.). Dochází zde také k nezvratné likvidaci kochley. To je problém zejména tam, kde je porucha sluchu způsobena jinými poruchami než špatnou kochleou. Může se jednat třeba o blokaci nervové dráhy v synapsích kdy není veden nervový vzruch do mozku. Potom likvidace kochley ničemu

¹⁹ Přijímací stimulátor, který je umístěn pod kůží člověka, obsahuje součástku, která kontroluje proud elektrických impulsů do ucha. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-10]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kochle%C3%A1rn%C3%AD_implant%C3%A1t

²⁰ Řečový procesor se nachází mimo tělo a cívku řečového procesoru udržuje při pokožce magnet. . In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kochle%C3%A1rn%C3%AD_implant%C3%A1t

nepomůže, ale dalším výzkumem, zvláště v oblasti kmenových buněk, může dojít k nalezení metody k opravě této blokace.

Vhodnými kandidáty pro kochleární implantát jsou nejčastěji děti ve velmi mladém věku, zpravidla před tím než dosáhnou věku 6 let. To je v období než se řeč začíná plně vyvíjet. Čím časněji se voperuje, tím dříve se potom díky němu můžou rozvíjet řečové schopnosti těchto dětí normálním způsobem. Ty potom mohou mluvit a žít jako každý slyšící člověk. A to je samozřejmě nesporná výhoda implantátu.

U dospělých je situace komplikovanější, implantát je vhodný hlavně pro ty, kteří ztratili sluch v dospělém věku a mají tím pádem stále vynikající řečové schopnosti.

Starším neslyšícím, zpravidla od věku 8-10 let, kteří nemají řečové schopnosti dostatečně vyvinuty a jejichž mateřský jazyk je KZJ, se kochleární implantát nemůže doporučit. Pokud však o něj budou stejně usilovat, je potřeba si uvědomit, že budou muset chodit na dlouhou rehabilitaci aby se jim začaly vyvíjet nejen sluchové, ale i řečové schopnosti. To vše je samozřejmě finančně velice nákladné.

4. KOREJSKÁ KOMUNITA NESLYŠÍCÍCH (농 사회).

4.1 Komunita neslyšících jako jazyková kulturní menšina.

„Neslyšící lidé jsou si vědomi toho, že jsou odlišní od lidí slyšících, ale zásadně odmítají tradiční pohled na sebe jako na nositele patologického stavu.“²¹

Tradiční korejská společnost se totiž obvykle dívá na neslyšící jako na lidi, kteří mají zdravotní problémy, a jejichž postižení je třeba vyléčit. Ale komunita neslyšících (nongsahö, 농사회) tento názor nesdílí a tvrdí, že jsou spíše jazyková menšina s jiným jazykem než dominantní jazyk země. Jedna ze specifikací může znít i tak, že se jedná o jazykovou kulturní menšinu (önödžökmunhwadžöksosu, 언어적 문화적 소수), která má vlastní kulturu, vlastní KZJ, který neslyšící lidé považují za jazyk mateřský.

Komunita neslyšící jako jazyková kulturní menšina není často respektovaná. K všeobecnému rysu tohoto nerespektování (což bývá společné pro jazykové a kulturní menšiny i z jiných zemí), je především:

²¹ PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačönge kwahan hjönsanghakčök jönku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 6.

- neuznávání KZJ, či jeho diskriminace, protože pro slyšící společnost není znaková řeč přirozená jako běžný korejský jazyk, který je logicky v Korejské republice dominantní,

- omezení pracovních příležitostí, kdy ne každý neslyšící může mít normální práci jako slyšící člověk, často dostávají i nižší plat než slyšící na stejném pracovním místě se stejnými podmínkami,

- určité omezení v běžném způsobu života. Jedná se hlavně o komunikaci, protože slyšící lidé nevědí, jak s neslyšícími komunikovat,

- a hlavně i neslyšící nahlíží dost často sami na sebe jako na členy jazykové a kulturní menšiny a to sebou nese všechny atributy života v menšinové společnosti, jako je uzavírání svateb mezi členy této menšiny nebo preferování společenského setkávání právě jen v rámci této menšiny.

Je potřeba zdůraznit, že neslyšící lidé skutečně obvykle ignorují, že na ně většinová společnost nahlíží jako na handicapované a své sluchové postižení nevidí jako zdravotní problém. Proto také odmítají říkat, že mají sluchové postižení (čchönggakčangä, 청각장애)²² a místo toho o sobě raději říkají, že jsou neslyšící lidé, kteří žijí normálním životem a hlavně je jejich mentalita jiná než mentalita slyšících, a také si nedovedou představit život jako slyšící lidé.

Nejen slyšící lidé, ale i neslyšící lidé mají svojí vlastní identitu, která je nezbytná k tomu, aby mohli žít normálním životem, bez neštěstí, smutku, životních obtíží, atd.

Neslyšící lidé jsou známí tím, že jsou hrdí na to, že jsou členy této komunity, jsou hrdí na svůj vlastní jazyk a vlastní kulturu. Dokonce je z nich i mnoho proti kochleárnímu implantátu. Ten by měl změnit jejich život k lepšímu. Měli by začít žít život jako slyšící člověk se znalostí mluvené řeči a všemi dalšími aspekty takového života. Ale velice často mají strach, že tím ztratí identitu neslyšícího člověka, se kterou jsou spokojenější.

4.2 Rozdělení kategorií neslyšících podle jazykového původu

„Neslyšící rozdělujeme podle jazykového původu do čtyři kategorií“²³. Existuje také ještě jedna kategorie, která je určená pro lidi slyšící. A je ještě důležité se zmínit o

²² Na sluchové postižení (čchönggakčangä, 청각장애) je nahlíženo z hlediska medicínského a nikoliv z pohledu neslyšících lidí

²³ AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjöncchöne kwahan tchamsäköčök jötku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 5.

hluchoslepých lidech²⁴, kteří také mohou patřit ke kategorii dle jazykového původu, i když mohou být jak v komunitě neslyšících, tak i nevidomých.

První kategorií jsou neslyšící či hluší lidé, pro které existují v korejštině označení - nongin (농인, 聾人)²⁵, nongča (농자, 聾者), nongbjöng (농병, 聾病)²⁶.

Jsou to lidé, kteří se narodili se středně těžkým až těžkým vrozeným sluchovým postižením nebo s oboustrannou hluchotou. Narodili se jako naprosto neslyšící anebo ve velmi raném věku kvůli vážné nemoci či vážnému úrazu úplně ztratili sluch ještě před rozvojem řeči. Tito lidé obvykle neslyší zvuk ani s největším zesílením, a to má samozřejmě výrazný vliv na vývoj řeči. Důsledkem je, že neumí pořádně mluvit a dobře poslouchat co druhý člověk říká, takže mohou být považováni za osoby s poruchou řeči (böngöria, 병어리아 nebo adža, 아자, 啞者)²⁷.

Druhá kategorie jsou nedoslýchaví lidé (nančchöngin, 난청인)²⁸, jsou to lidé, kteří se narodili s částečnou ztrátou sluchu. Například na pravé ucho slyší, ale na levé ne nebo u obou uší mají pouze částečné ztráty sluchu, atd. Nedoslýchaví lidé jsou ti, kteří většinou mluví velmi dobře a mohou i velmi dobře poslouchat. Nedoslýchaví lidé jsou považováni za slyšící lidi, kteří jen trochu hůře slyší. To samozřejmě neznamená, že ve všech případech jsou schopni poslouchat na vysoké úrovni, ale alespoň částečně jsou schopni něco zaslechnout. Existuje spousta případů, že nedoslýchavý člověk nerozumí co druhý říká a také existují případy, že někteří nedoslýchaví preferují odezírání.

Dle mé zkušenosti se ten, kdo má velmi těžkou nedoslýchavost až hluchotu (tzn. neslyšící člověk) může velmi dobře naučit mluvit. Samozřejmě tím, že největším problémem pro neslyšícího člověka je poslouchání, tak často preferuje odezírání, protože je to pro něj jednodušší. Takže díky tomu, že se naučí takto neslyšící člověk kvalitně rozpoznávat ze rtů samohlásky či souhlásky, může se stát vlastně "nedoslýchavým člověkem".

²⁴ Hluchoslepi jsou lidé, kteří mají jak těžkou ztrátu zraku, tak i sluchu, takže když neslyší a ani nevidí, tak to samozřejmě výrazně ovlivňuje jejich řeč a psychiku.

²⁵ AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 5.

²⁶ Dvě označení pro člověka, který neslyší - nongča (농자) and nongbjöng (농병). ČÖNG, Čanggwön. *Sesange saramün böril amuto öpta. Jöksa sok čchangäin ijaki*. Munhaktongne, 2005, s. 93.

²⁷ Dvě označení pro člověka, který neumí nebo nemůže mluvit - bjöngöri - 병어리아, adža - 아자. ČÖNG, Čanggwön. *Sesange saramün böril amuto öpta. Jöksa sok čchangäin ijaki*. Munhaktongne, 2005, s. 93.

²⁸ AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 5.

Třetí kategorie je ohluchlý člověk (čungtošilčchongi, 중 도 실 청 이)²⁹. To je někdo, kdo se narodil jako slyšící, ale v dospělém věku ztratil sluch buď kvůli vážnému úrazu nebo těžké nemoci.

Čtvrtá kategorie je neslyšící člověk bez vzdělávání (mičchühaknongin, 미 취 학 농 인³⁰), je to někdo, kdo se narodil jako neslyšící člověk, ale na rozdíl od většiny ostatních neslyšících lidí, od raného až do pokročilého věku nikdy nenavštěvoval žádnou speciální, ale ani běžnou školu. Čím byl starší, tím více ztrácel šanci získat nějaké, alespoň základní vzdělání. Lidé v této kategorii obvykle mají minimální znalosti KZJ. V současné době se jedná především o starší lidi ve věku 60 – 80 let.

K tomu je důležité ještě dodat, že v době rozdělení Korejského poloostrova na dva státy, Jižní a Severní Koreu, trpěla Jižní Korea obrovskou chudobou, a tak si většina sluchově postižených nemohla dovolit hradit náklady na školu. Speciální školy v té době byly pro studující velice finančně náročné, což je jeden z důvodů a další důvod je, že neslyšící Korejci byli vystaveni diskriminaci až útlaču většinové (slyšící) společnosti, takže jim kvůli tomu nebylo dovoleno chodit třeba i do běžné školy.

Pátá kategorie je určená pro slyšící lidi (čchöngin 청 인)³¹. Také nelze plně říci, že slyšící Korejci nemohou patřit do komunity neslyšících. Mohou se do ní velice snadno zařadit, pokud se narodí neslyšícím rodičům, kteří jsou členové menšiny neslyšících. Vzhledem k tomu, že umí nejen mluvit, ale také většinou používat i KZJ, mohou se stát plnoprávními členy komunity neslyšících. Podle toho, co jsem zjistila, tak se „85~90% korejských neslyšících lidí ožení s neslyšícími lidmi a narodí se jim slyšící děti.“³² Takže to je důvod, proč se mohou zařadit do komunity neslyšících a spolupracovat s nimi, a také se podílet na rozšíření povědomí o kultuře neslyšících v Jižní Koreji.

²⁹ AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjöncchöne kwahan tchamsäkčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 5.

³⁰ AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjöncchöne kwahan tchamsäkčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 5.

³¹ AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjöncchöne kwahan tchamsäkčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 5.

³² AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjöncchöne kwahan tchamsäkčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 7.

4.3 Formování identity neslyšícího člověka v korejské společnosti.

Vytvoření identity u každého neslyšícího člověka je důležité už jen proto, aby si sám se sebou ujasnil, zda chce být součástí komunity neslyšících či součástí většinové společnosti slyšících.

Pokud chce neslyšící člověk úspěšně získat svou vlastní identitu, tak si především musí v první řadě uvědomit sám sebe, kdo je, jaké má osobní potřeby či pozitivní nebo negativní prožitky. Se vším je potřeba umět pracovat tak, aby mohl žít kvalitním a spokojeným životem a měl dobrý vztah nejen s neslyšícími, ale i se slyšícími lidmi.

Velice důležité je, aby se neslyšící nestyděli za své sluchové postižení a pokud se jim podaří se úspěšně seberealizovat, tak tím získají i svou vlastní identitu, na kterou mohou být hrdí. Takže ne všichni neslyšící lidé se chtějí stát součástí komunity neslyšících, záleží to velice na jejich psychických vlastnostech a v jakém prostředí či za jakých okolností v dětství vyrůstali a jak dále žijí.

„Rozšíření povědomí o komunitě neslyšících je velmi důležitý faktor ve formování identity neslyšícího člověka (nongčöngčhesöng, 농 정 체 성). Identitu neslyšícího člověka můžeme rozdělit do sedmi kategorií.“³³

První kategorie je **vyrovnaná/vyvážená bikulturní identita** (*gjunhjöngčöök ičungmunhwa čöngčhesöng, 균형적 이중문화 정체성*)³⁴ K této kategorii patří neslyšící lidé, kteří dobře vychází nejen s neslyšícími, ale i slyšícími lidmi. Jsou známí tím, že jsou naprosto smíření se svým sluchovým postižením a jsou hrdí na svou neslyšící identitu. Obvykle mají velmi vynikající znalosti v KZJ. Jsou to lidé, kteří se veřejně prezentují jako členi neslyšící komunity či jazykové kulturní menšiny neslyšících a také rozšiřují povědomí o její kultuře, bojují za svá lidská práva a za své přijetí většinovou společností.

Druhá kategorie je **bikulturní identita orientovaná na neslyšící lidi** (*nongin čungsimüi ičungmunhwa čöngčhesöng, 농인 중심의 이중문화 정체성*)³⁵ To je trochu podobné první kategorii. Jsou to neslyšící lidé, kteří mají výborný vztah s neslyšící komunitou,

³³ PAK, Dongčün. Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčhesöng hjöngsöngkwačönge kwahan hjönsanghakčöök jönku. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 15.

³⁴ PAK, Dongčün. Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčhesöng hjöngsöngkwačönge kwahan hjönsanghakčöök jönku. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 15.

³⁵ PAK, Dongčün. Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčhesöng hjöngsöngkwačönge kwahan hjönsanghakčöök jönku. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 15.

ale zároveň dobře vychází i se slyšícími lidmi. Mají ale tendenci vyhýbat se těm slyšícím lidem, kteří neumí KZJ. Výjimkami se stanou pouze ti slyšící lidé, které dobře znají, jako jsou třeba sousedi, kolegové v práci nebo přátelé, se kterými si vytvoří dobrý vztah nebo ti slyšící lidé, kteří umí KZJ. Ale jinak se cítí nejlépe pouze mezi neslyšícími lidmi, protože oni mají podobný život, znalosti, zkušenosti a používají stejný jazyk – KZJ.

Třetí kategorie je **bikulturní identita orientovaná na slyšící lidi** (*čchöngin čungšimüi ičungmunhwa čöngčchesöng*, 청인 중심의 이중문화 정체성)³⁶. Představuje opak druhé kategorie. Jedná se o neslyšící lidi, kteří mají s komunitou neslyšících limitovaný vztah, protože vyrůstali pouze ve společnosti slyšících. Obyčejně s nimi také vycházejí dobře a pokud by měli šanci setkávat se více s neslyšícími lidmi, umožňovalo by ji to sdílet vzájemné interakce. Nejčastěji to jsou lidé, kteří žijí v místech, kde je nedostatek komunit neslyšících, například ve malé vesnici. Mají např. tendenci hledat si partnera mezi slyšícími lidmi, kteří nemají žádný vztah či zájem o komunitu neslyšících. Takže k této kategorii nejčastěji patří lidé *mičchühaknongin* – 미취학농인. Starší lidé, kteří žijí v malé vesnici, neodstěhují se do velkého města. Často nemají dobré znalosti nejen v KZJ, ale ani v mluvené řeči.

Čtvrtá kategorie je **oddělená kulturní identita** (*munhwadžök bunri čöngčchesöng*, 문화적 분리 정체성)³⁷. To jsou neslyšící lidé, kteří mají raději vzájemné kontakty opět s jinými neslyšícími lidmi a jsou často v minimálním kontaktu se slyšícími lidmi. To také znamená, že s nimi minimálně komunikují.

Hlavním důvodem, proč s nimi nekomunikují, bývá to, že neslyšící lidé byli často diskriminováni a až utlačováni slyšící většinou. To pak způsobilo jejich nechuť ke komunikaci se slyšícími.

Pátá kategorie je **izolovaná kulturní identita** (*munhwadžök gurib čöngčchesöng*, 문화적 고립 정체성)³⁸. K této kategorii patří neslyšící lidé, kteří se cítí nejlépe ve společnosti slyšících a odmítají být v kontaktu s neslyšícími lidmi. Nejčastěji mají nulové znalosti v KZJ, protože ho odmítají používat a nejraději preferují orální metodu dorozumívání. Ti, kteří se

³⁶ PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jönku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 15.

³⁷ PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jönku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 16.

³⁸ PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jönku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 16.

narodí s naprosto hluchotou, se musí naučit používat odezíraní, ve kterém bývají vynikající. To je pro ně jediný způsob "naslouchání". Takže přes to, že jsou neslyšící, seberealizují se tím, že se cítí naprosto pohodlně ve společnosti slyšících. Vzhledem k tomu, že neslyšící v této kategorii mívají opravdu velmi vynikající schopnosti mluvit, stává se, že většina lidí obtížně rozpozná, že se jedná o neslyšící.

Šestá kategorie je **okolní kulturní identita** (*muhwadžök čubjŏn čöngčchesöng 문화적 주변 정체성*)³⁹. To jsou neslyšící lidé, kteří se necítí komfortně jak ve společnosti neslyšících, tak i ve společnosti slyšících. Cítí se izolovaně v obou společnostech.

Mají nedostatek znalostí nejen KZJ, ale i mluvené řeči, takže je pro ně těžké přizpůsobit se v jakékoli z obou společností. Nejčastěji mají přátele pouze mezi slyšícími, ale cítí se mezi nimi nepohodlně, protože, jak bylo uvedeno, cítí se izolováni v obou společnostech. Kvůli tomu, že se sami za sebe nedokážou rozhodnout, zda chtějí být součástí společností neslyšících či slyšících, mají obvykle mentální poruchy jako jsou deprese apod.

Poslední sedmá kategorie je **kulturní identita zajatců** (*munhwadžök phoro čöngčchesöng, 문화적 포로 정체성*)⁴⁰. Jedná se o neslyšící lidi, kteří žijí v prostředí, které jim nedává šanci seberealizovat svou identitu. Konkrétně se jedná o neslyšící lidi, kteří se nemohou rozhodnout podle sebe, co chtějí či jakým životem chtějí žít. Rozhodují za ně nejčastěji buď psychologové, pedagogové či rodiče, kteří se snaží dělat co nejvíce pro to, aby mohli žít normálním životem. Bývají to lidé, kteří jsou hrdí, že jsou členi komunity či jazykové kulturní menšiny neslyšících a hlavně také rozšiřují povědomí o kultuře neslyšících, bojují za svá lidská práva a pro to, aby byli přijati ve většinové společnosti.

Korejští rodiče na rozdíl od českých či amerických rodičů mají tendenci být více starostlivější a přísnější k neslyšícím než k slyšícím dětem ale často nedokážou posoudit, zda jejich neslyšící děti dokážou nebo nedokážou i se svým postižením žít běžným životem jako každý normální (rozuměj "slyšící") člověk. Snaží se dělat to nejlepší pro své neslyšící děti, aby jim umožnili přijetí ve společnosti aniž by se cítily diskriminované kvůli svému sluchovému postižení. Například se snaží naučit je mluvit a nechtějí, aby děti používali KZJ. Nebo je

³⁹PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjŏnŭi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jŏnku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 16.

⁴⁰PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjŏnŭi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jŏnku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 16.

posílají do běžné školy. Takže často dochází i k tomu, že se většina takto vychovávaných neslyšících dětí nechce stát součástí komunity neslyšících. Dokonce s nimi odmítají být v kontaktu a žijí běžným životem jako by neměli sluchové postižení. Ale na druhou stranu, existují neslyšící děti, kteří se chtějí stát součástí komunity neslyšících, dokonce i když jsou rodiče proti tomu. V Koreji jsem se setkala s některými neslyšícími, jejichž rodiče na ně byli velmi přísní, a kteří s nimi nekomunikovali KZJ. Proto se ani není co divit, že jsem se v Koreji skoro nesetkala s neslyšícím, který by měl nulové znalosti v korejském mluveném jazyku.

5. Postavení neslyšících v tradiční korejské společnosti.

5.1 Vývoj v postavení neslyšících ve společnosti.

Neslyšící lidé nežili vůbec jednoduchým životem a často měli velice špatné životní podmínky. Dlouho trpěli obrovskou diskriminací pro svojí odlišnost od slyšících a dokonce trpěli útlakem od slyšících kvůli používání KZJ.

„Navíc se mezi slyšícími lidmi nahlíží na neslyšící děti jako na „handicapované“⁴¹, na rozdíl od „normálních slyšících“ dětí.“⁴² I když samotní neslyšící se za handicapované nepovažují, jen jinak komunikují.

Je všeobecný trend v korejské tradiční společnosti nahlížet na neslyšící z medicínského hlediska. To znamená, že jsou to postižení lidé, kteří mají zdravotní problémy tj. sluchové postižení, které je třeba vyřešit. V dnešní době např. pomocí kochleárního implantátu.

Jak již bylo uvedeno, sluchové postižení výrazně ovlivňuje učení mluvené řeči. Přesto si zastánci výše uvedeného trendu myslí, že poruchy řečové komunikace lze vyřešit pomocí logopedie. A pokud jde o speciální vzdělávání, to je v KZJ vyloučeno a místo toho je spíše preferován oralismus (kuhwa, 구화), o kterém se uvádí, že může pomoci naučit mluvit i poslouchat. Z těchto úvah je patrné, že je snaha dělat to nejlepší pro to, aby neslyšící lidé mohli být začlenění do společnosti, i když se jim pomáhá hlavně z medicínského a ne ze sociálního hlediska,⁴³ které je pro vlastní život neslyšících důležitější.

Nesnaží se jim pomoci začlenit se do společnosti, ale snaží se vyléčit jejich sluchové postižení tak, aby mohli být začlenění do společnosti jako slyšící lidé. Ale netuší, že tím, že se

⁴¹ Handicapovaný je někdo, kdo má nevýhody kvůli zdravotnímu postižení, které je považované za překážku omezující ho v běžném životě

⁴² JHANG, Se-Eun. *The Mapping Between Sign Language and Reading Ability: Evidence from Korean Deaf Children*. In: *The Linguistic Association of Korea Journal*. b.m: b.n, 2004, s. 226.

⁴³ Vysvětlivky ohledně pohledu korejské společnosti vůči neslyšícím lidem. PAK, Dongčín. *Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jönku*. Gangnamtëhakkjo, 2011, s. 9.

z nich snaží dělat normální slyšící lidi, jdou špatným směrem, protože to většina neslyšících lidí, kteří si uvědomují sami sebe, nechce.

Chtějí, aby byli začlenění do společnosti bez ohledu na to, že mají postižení. Korejská společnost má často problémy v komunikaci s neslyšícími lidmi. Cokoliv, co se neslyšící lidé snaží říci, není respektováno. Vznikají tak nedorozumění, kdy neslyšící lidé jasně prohlásí, že se cítí jako normální lidé, kteří žijí normálním životem, ale slyšící společnost to stejně chápe tak, jako že chtějí žít život slyšícího člověka. Toto nedorozumění může zanechávat a zanechávat na psychice neslyšících takové následky, že pak nevědí, kým jsou, dá se to prezentovat i tak, že je ubíjena jejich vlastní identita.

Nyní trochu odbočíme z tohoto patologického pohledu na to, že jsou „lidé, kteří neslyší“ a začneme neslyšící vnímat jako „jazykovou menšinu, která používá KZJ v běžném životě“⁴⁴. Proto bojuje neslyšící komunita, aby ji korejská společnost uznala jako jazykovou a kulturní menšinu a tuto jejich kulturu a KZJ respektovala. KZJ byl (a ještě částečně) je bohužel diskriminován protože není dominantní jazyk. Kvůli této diskriminaci se dlouho nemohly vyřešit a dosud se stále řeší potíže s komunikací ve školách. Výjimku z toho tvoří speciální školy určené pro neslyšící.

Bojuje se za to, aby společnost akceptovala potřeby a lidská práva neslyšících a aby respektovala to, že mají neslyšící vlastní identitu neslyšícího člověka a neměla by násilně měnit tuto jejich identitu, pokud se jim ji podaří úspěšně najít.

Je potřeba, aby korejská tradiční společnost (a nejen ta) přestala nahlížet na neslyšící lidi z medicínského hlediska a uznala je jako menšinu, kterou je třeba respektovat, a je také důležité rozšířit povědomí o jejich existenci, tak aby je korejská společnost začala vnímat, něco se o nich dozvěděla a také je i uznávala.⁴⁵

Proto se za účelem aktivní podpory komunity neslyšících vytvářejí různé organizace, které ale mají často různé cíle. Ke společným cílům ale patří třeba podpora aktivit neslyšících, ochrana jejich lidských práv, tak aby netrpěli diskriminací kvůli své výrazné odlišnosti a používání KZJ. Rozsáhlé rozšíření povědomí o kultuře a existenci neslyšících. Takové organizace nevytvářejí jenom neslyšící, ale také slyšící, kteří vidí tuto komunitu jako členi korejské společnosti a mají zájem v podpoře aktivit komunity neslyšících a rozšíření její

⁴⁴AN, Jöngghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkcčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 6.

⁴⁵AN, Jöngghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkcčöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 8.

kultury. Spolupracují s neslyšícími lidmi a podporují různé politické a sociální aktivity, aby posílili povědomí o jejich existenci v korejské společnosti.

Pro vyšší efekt se vydávají i časopisy o existenci neslyšících či KZJ, aby se lidé více dozvěděli o problémech této komunity anebo si vůbec uvědomili že tu je a její členy viděli jako členy většinové společnosti.

5.2 Korejská asociace neslyšících (사 단 법 인 한 국 농 아 인 협 회).

Celou historií se vine obrovská diskriminace, kterou trpěli neslyšící lidé. Neexistovaly také žádné organizace, které by ochránily neslyšící lidi před touto diskriminací a šířili povědomí o existenci neslyšících a podporovaly jejich aktivity.

Také v Jižní Koreji byly založené různé organizace sloužící k tomu, aby podporovaly nejen neslyšící lidi, ale také aktivně šířily znalosti o kultuře neslyšících po celé zemi. „Korejská asociace neslyšících (Sadanpöbin Hanguknongainhjöpöh, 사 단 법 인 한 국 농 아 인 협 회), která byla znovu zrekonstruovaná kvůli zlepšení a ochraně lidských práv a zájmů neslyšících, je nejstarší reprezentativní organizací v korejské historii.“⁴⁶ Původní originální název této organizace byl Čosönská asociace neslyšících (Čosönnongahjöpöh, 조 선 농 아 협 회)⁴⁷, která byla poprvé založena 1.6. v roce 1946.⁴⁸

Bohužel ale byla rozpuštěná v době Korejské války a neslyšící lidé znovu zažívali diskriminaci a dokonce i mučení ze strany korejské společnosti.

Tato organizace má hodně cílů, kterými chce dosáhnout toho, aby komunita neslyšících byla plně uznaná jako jazyková a kulturní menšina a co nejvíce asimilovaná do většinové společnosti.

Podporuje rozšíření vědomostí o kultuře a existenci neslyšících. Nejen neslyšící ale i jejich KZJ byl diskriminován společností, jen proto, že je to dle názoru většinové společnosti "nepřirozený jazyk" a byl považován za podřadný jazyk. Jeho nadřazený jazyk je mluvený jazyk Korejský. Proto také podporuje posílení statusu KZJ a snaží se dosáhnout toho, aby byl uznán jako mateřský jazyk neslyšících a hlavně aby byl uznán jako oficiální jazyk. Ale musím stejně zdůraznit, že se Jižní Korea stále potýká s problémy v oblasti speciálního vzdělávání neslyšících, proto také tato organizace přispívá k zajištění vzdělávání neslyšících a jejím dalším

⁴⁶ AN, Jöngöh. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkcöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 13.

⁴⁷ Čosönská asociace neslyšících je první a originální organizace, která se věnuje zlepšení a ochraně lidských práv a zájmů neslyšících, a také se věnuje i posílení KZJ a Korejská asociace neslyšících je jejich druhá „předchůdkyně“

⁴⁸ AN, Jöngöh. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkcöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 44.

cílem je upozornit na to, že neslyšící lidé mají právo dostat vzdělávání nejen na základních a středních školách, ale také i na školách vysokých.

Tato organizace se snaží také usilovat o to, aby se neslyšící mohli stát sebevědomými a nezávislými lidmi s rovnocennými příležitostmi.

5.3 Tlumočnické služby pro neslyšící.

Tlumočnické služby pro neslyšící hrají velkou roli v komunitě neslyšících, bez toho by dodnes měli neustálé problémy s komunikací se širším okolím.

Předtím než bylo tlumočnictví založené, neměl v Jižní Koreji nikdo takové schopnosti použití KZJ, které by umožňovalo tyto služby provozovat. Proto neslyšícím lidem nezbyvalo nic jiného než používat jiné způsoby komunikace jako je psaní na papír či na mobil, a také i oralismus, který byl nejrozšířenější komunikační metodou ve všech speciálních školách a byl používán jako trénink pro to, aby se neslyšící lidé mohli domluvit s okolím, a pokud v něm získají vynikající schopnosti, tak se mohou dorozumět bez problému. Ale ne všichni bohužel umí odezírat, a tak je důležité založení tlumočnických služby, které pomáhají neslyšícím lidem v nesnázích.

Po letech, co korejská společnost začala uznávat komunitu neslyšících jako menšinu, se začala soustředit i na práva a zájmy neslyšících s cílem vytvořit pro ně lepší životní podmínky. Tlumočnické služby byly založené na jednoduché komunikaci mezi neslyšícími a slyšícími lidmi. Pomáhají ale také neslyšícím lidem v nesnázích. Pokud potřebují vyřešit problém s komunikací v rámci většinové neslyšící společnosti a nemají jiné možnosti, objednají si tlumočení do KZJ a problém je tím vyřešen. „Rovnost možností komunikací je klíčový předpoklad sociální participace a soběstačnosti neslyšících“⁴⁹ To potom umožňuje, že se mohou například zúčastnit i rozhodování o opatřeních sociální politiky, tak aby ovlivnili nejen své životní podmínky, ale i životní podmínky ostatních neslyšících.

Proto pro aktivní přístup k sociální integraci neslyšících a jejich sociální participaci si Korejská asociace neslyšících uvědomila, že je potřeba založit tlumočnické služby.

V listopadu roku **1992** oznámila začátek výzkumu, který se zabýval možností institucionalizace tlumočnické služby pro neslyšící a po 4-5 letech příprav, přesně **3. října**

⁴⁹AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčöhone kwahan tchamsäköök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 65.

1997 poprvé vstoupila v platnost „1. Způsobnost kvalifikace tlumočnicka korejského znakového jazyka“.⁵⁰

Díky tlumočnické službě se zlepšovaly životní podmínky pro neslyšící, a nejen to, ale také to přineslo hodně pokroku v jejich komunitě. Například se projevila velká účinnost tlumočnických služeb v již uvedené sociální integraci. Neslyšící lidé také mohou daleko lépe využívat všech svých práv, včetně práva na život (Kim Čilkwan, 1998. str. 67) a tím se zlepšila nejen kvalita jejich života, ale zlepšila se i úroveň sociálního zabezpečení.⁵¹

Stát se tlumočnickem korejského znakového jazyka není moc jednoduché, protože lidé, kteří se chtějí stát profesionálními tlumočníky KZJ, musí mít znalosti o komunitě neslyšících, její kultuře, tak aby porozuměli jejich potřebám a pochopili jejich život, jinak by nevěděli, o čem vlastně život neslyšících je, a to by se potom pomoc neslyšícím lidem mohla minout účinkem.

Pro to, aby se někdo mohl stát vynikajícím tlumočnickem KZJ musí projít zkouškami tlumočení, která se skládá z:

1. písemného testu⁵²
2. testu performance v KZJ⁵³.

Je potřeba, aby potenciální tlumočníci prošli touto první zkouškou. Teprve potom se mohou dostat ke zkoušce druhé. Až jejím složením dostane zájemce klasifikaci profesionálního tlumočnicka korejského znakového jazyka.

5.4 Soulská profesionální vzdělávací instituce korejského znakového jazyka (서울수화전문교육원).

Pro možnost pomoci neslyšícím lidem v komunikaci či aby tlumočníci korejského znakového jazyka získali další znalosti nejen v KZJ, ale prohloubili si i znalosti kultury neslyšících a pochopili nejen jejich život, ale i jejich nutné potřeby byla založena společně s tlumočnickými službami i instituce KZJ. Tato instituce byla pojmenována "Soulská

⁵⁰ AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäköčök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 66.

⁵¹ Pro přehled o zlepšení životních podmínek blíže - AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäköčök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 67.

⁵² K 1. písemný test zahrnuje politiku, ekonomiku, kulturu, vědu a porozumění kultuře neslyšících, vzdělávání neslyšících a sociální zabezpečení neslyšících. AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäköčök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 66.

⁵³ 2. test performance v KZJ – potenciální tlumočníci musí sledovat neslyšícího člověka, jak znakuje, tak aby pak mohli překládat do korejského jazyka. AN, Jöngöhö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäköčök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 66

profesionální vzdělávací instituce korejského znakového jazyka (Söulsuhwačönmunkjojukwön, 서울수화전문교육원)" a vznikla v roce 2009.⁵⁴

V této instituci vyučují nejen neslyšící učitelé, ale i slyšící, kteří mají vynikající dovednosti v KZJ. Ti připravují potenciální tlumočníky, což jsou lidé, kteří chtějí získat klasifikaci profesionálního tlumočníka KZJ, aby mohli pomoci neslyšícím lidem s komunikací v běžném životě. Potencionálními tlumočníky se mohou stát i profesori na středních či vysokých školách, policisté, doktoři a dokonce i lidé, kteří sice nechtějí získat klasifikaci profesionálního tlumočníka, ale chtějí umět komunikovat s neslyšícími lidmi nebo chtějí pomoci neslyšícím lidem v jejich životě.

Tato instituce vyučuje 6 kurzů, které musí každý potenciální tlumočník absolvovat. Teprve potom se mohou stát vynikajícími tlumočníky a zvládnout komunikovat naprosto přirozeným způsobem KZJ s neslyšícími lidmi.

Těchto 6 kurzů se dělí:

- kurz pro začátečníky (immunban, 입문반)⁵⁵,
- kurz konverzace v KZJ I. (höhwaban, 회화반 I.)⁵⁶,
- kurz konverzace v KZJ II. (höhwaban, 회화반 II.)⁵⁷,
- kurz hlubšího učení slovní zásoby v KZJ (suhwatchüleiningban, 수화트레이닝반)⁵⁸,
- kurz pro pokročilé (gugöbban, 고급반)⁵⁹,
- kurz tlumočnické praxe (suhwatchongjökšilsübban, 수화통역실습반)⁶⁰,
- kurz pro tlumočníky (suhwachojöktäbi, 수화통역대비)⁶¹.

⁵⁴ „Soulská profesionální vzdělávací instituce korejského znakového jazyka. In *Söulsuhwačönmunkjojukwön* [online]. [cit. 2017-05-10] Dostupné z:

http://www.sdeafsign.or.kr/SEW1/Homepage/community/Content_print.asp?idx=524128

⁵⁵ Immunban(입문반) – kurz pro začátečníky – na tomto kurzu se úplní začátečníci nejdříve učí používat obličejové výrazy a pohyby těla společně se slovním základem KZJ a trénují svou vizualizaci pro lepší pochopení obličejových výrazů a pohybů těla – pantomimu

⁵⁶ Höhwaban I.(회화반 I.) – kurz konverzace v KZJ – po absolvování 입문반 přejdou na další kurz, kde již provádějí lehčí konverzaci v korejském znakovém jazyku

⁵⁷ Höhwaban II. (회화반 II) – kurz konverzace v KZJ – na rozdíl od kurzu 회화반 I., kde je konverzace velmi lehká, zde se již zvyšuje obtížnost

⁵⁸ Suhwatchüleiningban(수화트레이닝반) – kurz hlubšího učení slovní zásoby v KZJ – to je kurz, kde se učí nadměrná slovní zásoba a rozdíly v KZJ podle tvarů ruky, pohybů ruky, umístění ruky, obličejových výrazů, tvarů prstů, pohybů těla, atd.

⁵⁹ Gugöbban(고급반) – kurz pro pokročilé – zde již učitelé dávají za úkol znakovat v různých situacích, které určí. Pokročilí studenti se musí naučit v určitých situacích používat KZJ podle sebe.

⁶⁰ Suhwatchongjökšilsübban(수화통역실습반) – kurz tlumočnické praxe - to je kurz, který se zaměřuje již na vlastní tlumočnickou činnost, pomůckami při výuce je často tlumočení článků do korejského znakového jazyka a používání idiomatických výrazů KZJ

⁶¹ Suhwachojöktäbi (수화통역대비) – kurz pro tlumočníky KZJ – kde se tlumočníci intenzivně trénují, končí zkouškou k získání profesní kvalifikace tlumočníka KZJ

To jsou kurzy, kterými musí potenciální tlumočníci projít až ke kurzu poslednímu. Tento kurz je zakončen zkouškami, kterými musí absolvent projít. Teprve potom získá kvalifikaci profesionálního tlumočníka KZJ a může jako tlumočník pracovat. Například při jednání na úřadech, u soudů, v pracovní oblasti apod. Mohou také neslyšícím lidem, kteří je povolají, pomoci v nesnázích

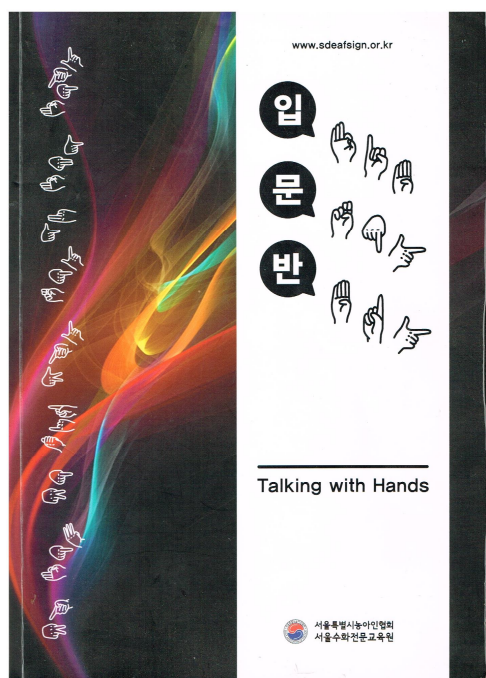
O tyto kurzy je i velký zájem v některých profesích jako je policie, zdravotnictví či v pedagogických oborech. Ale dle zkušenosti, většina těchto lidí to kvůli nedostatku času nedosáhnou až k poslednímu kurzu pro tlumočníky (suhwachojöktäbi, 수 화 통 역 대 비) aby mohli získat kvalifikaci profesního tlumočníka KZJ. Nejčastěji výuku ukončují ve stádiu kurzu konverzace II (höhwaban, 회 화 반 II.), intenzivního kurzu KZJ (suhwatchüleiningban, 수 화 트 레 이 닝 반) či kurzu pro pokročilé (gugöbban, 고 급 반).

Osobně jsem se v Koreji setkala s lidmi, kteří pracovali u policie, jako doktoři či profesori ve škole a měli velmi dobré znalosti KZJ. Uměli se dorozumět nejen v tomto jazyce, což se naučí už na prvním kurzu pro začátečníky (immunban, 입 문 반), ale měli také dobré znalosti v dialogu s neslyšícími lidmi, většinou jim ale chybí schopnost vyjádřit se mimikou.

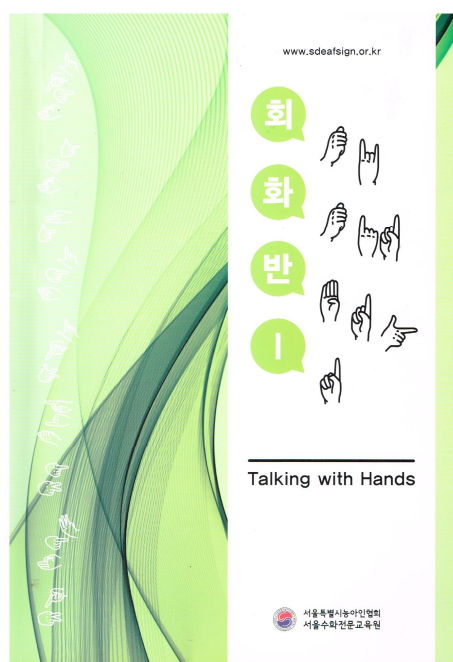
Příručky KZJ, které jsou v institutu k dispozici jsou rozdělené podle jednotlivých kurzů, jsou určené pro začátečníky, pokročilé i tlumočníky KZJ.

Příručky korejského znakového jazyka:

1. Obrázek⁶²

2. Obrázek⁶³

⁶² Immunban(입문반) – příručka pro začátečníky

⁶³ Höhwaban I. (회화반 I.) – příručka konverzace v KZJ I.

3. Obrázek⁶⁴4. Obrázek⁶⁵

5.5 Korejské časopisy o kultuře neslyšících.

Existují také časopisy, jejichž úkolem má být představovat kulturu neslyšících co nejširší veřejnosti.

Vzhledem k tomu, že Jižní Korea trpěla v historii velkými ekonomickými problémy, nemohlo se kvůli finančnímu nedostatku pokračovat v publikování těchto časopisů. Proto také u některých neexistují jakékoliv záznamy, které by dávali informaci, o čem tyto časopisy pojednávaly.

První časopis, který byl poprvé publikován v roce **1959** se jmenoval **Kamarád ticha** (Čimmugŭi bŏt, 침묵의 벗). Vydávání toho časopisu se začalo připravovat už v roce **1950**, ale kvůli korejské válce bylo přerušeno. V době této války nebylo až do výše uvedeného roku **1959** možno tento časopis vydat. V tomto roce vznikla první naděje na obnovu. Bylo vytisknuto několik čísel tohoto časopisu, ale bohužel opět kvůli finančním potížím, které

⁶⁴ Höhwaban II.(회화반 II.) – příručka konverzace v KZJ II.

⁶⁵ Suhwachŭleiningban(수화트레이닝반) – příručka o hluboké zkoumání ohledně slovní zásoby v KZJ

nastaly po skončení korejské války, kdy Jižní Korea trpěla obrovskými ekonomickými potížemi a obrovskou chudobou, přestal i další tisk tohoto časopisu.⁶⁶

Také proto neexistují detailní záznamy o tom, o čem časopis pojednával.

Další známý časopis, který sehrál velkou roli nejen v kultuře neslyšících, ale i v korejské společnosti, se jmenuje **Krásná gesta** (arūmtaun sončit , 아름다운 손짓 .⁶⁷) a vytvářel jej Bjön Sūngil (변승일)⁶⁸.

Postupem doby začala být potřeba časopisu, který by představoval život a kulturu neslyšících stále více potřeba. Bylo nutné aby se komunita neslyšících dostávala ještě více do povědomí veřejnosti, aby se korejská společnost o dozvěděla o tom, že vůbec existuje, a tuto existenci i její kulturu uznala.

Proto se dne **29. listopadu roku 1997** začal tento vydávat časopis **Krásná gesta**. Publikace tohoto časopisu mělo velkou šanci dostat do povědomí korejské společnosti informace o existenci neslyšících. Tento časopis velmi upoutal pozornost, i když také, hlavně že v počáteční době, trpěl velkými obtížemi s řízením a financemi.

V roce 1998 vznikl ještě další časopis, který byl založen na misionářské myšlence korejských neslyšících, která se jmenuje **Štěstí nízkého člověka** (nadžūn čaui hāngbogida, 낮은 자의 행복이다.) (Kim Wan, 1999, s. 69)⁶⁹.

Na tomto časopise spolupracovali jak neslyšící, tak i slyšící lidé, ale vzhledem k obtížím s manažerstvím a stejně tak i s financemi, skončilo vydávání tohoto časopisu.

Takže stejně jako u prvního časopisu **Kamarád ticha** (Čimmugūi bōt, 침묵의 벗), neexistují žádné detailní záznamy o čem tento časopis **Štěstí nízkého člověka** pojednával.

⁶⁶Bliže poukazuje na finanční problémy ohledně publikování - AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačōk bjōnčchōne kwahan tchamsäkcōk jōnku*. Nasarettāhakkjo, 2004, s. 68.

⁶⁷ Časopis „krásná gesta“(arūmtaun sončit, 아름다운 손짓) propagoval nejen kulturu neslyšících, ale i korejský znakový jazyk. AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačōk bjōnčchōne kwahan tchamsäkcōk jōnku*. Nasarettāhakkjo, 2004, s. 68.

⁶⁸ Bjön Sūngil(변승일) byl neslyšící člověk, který byl jmenován ředitelem Korejské asociace neslyšících 4. listopadu roku 2011. In. *Sadanbōbin Hanguknongainhjōphō*[online]. [cit. 2016-05-10] Dostupné z: http://www.deafkorea.com/ver/_association/history.html

⁶⁹AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačōk bjōnčchōne kwahan tchamsäkcōk jōnku*. Nasarettāhakkjo, 2004, s. 68.

6. KOREJSKÁ KOMUNITA NESLYŠÍCÍCH A JEJICH KOMUNIKACE.

6.1. Znakový jazyk nebo mluvená řeč?

Komunikace je způsob sloužící k dorozumívání mezi lidmi. Každý slyšící člověk, ať je z jakékoli země používá k dorozumívání mluvenou řeč. To je něco, co neslyšící lidé a skoro všichni nedoslýchaví lidé nepoužívají anebo to není pro ně možné používat⁷⁰. Každý člověk v různých zemích má svůj vlastní jazyk, který používá. Ale neslyšící lidé většinou žádnou mluvenou řeč nemohou používat, protože je to pro ně hodně obtížné. Chybí jim jedna z nejdůležitějších podmínek k využití mluvené řeči, a tou je sluch.⁷¹

Jak víme, rodiče, kteří jsou pro děti nejdůležitější, učí děti mluvit už od dětství a děti potom co se naučí dobře mluvit, komunikují bez problémů.

U neslyšících je ale situace podstatně odlišnější. Protože nemohou slyšet jakékoli zvuky, a tím ani hlasy rodičů, je učení mluvené řeči ztíženo, a tak sluchové postižení výrazně ovlivňuje mluvenou řeč. Na místo toho, aby komunikovali mluvenou řečí, komunikují znakovým jazykem, který je využíván jako komunikační metoda pro neslyšící (někdy se chybně uvádí "hluchoněmé") lidi.⁷²

Samozřejmě, to nemusí být komunikace jenom pro neslyšící lidi, kteří se narodili neslyšícím rodičům a vyrostli v kultuře neslyšících, ale také i pro nedoslýchavé lidi, kteří mohou komunikovat nejen znakovým jazykem, ale také i mluvenou řečí.

Znakový jazyk je velmi odlišný od mluvené řeči. A čím se mluvená řeč a znakový jazyk liší? Víme, že mluvená řeč je zvukový projev, ale znakový jazyk je něco, kde se používají spíše více ruce a nohy než ústa. Emoce u slyšících lidí se nejvíce projevují pomocí jejich hlasů, kdežto emoce u neslyšících lidí rozpoznáme spíše pomocí jejich mimiky.

Znakový jazyk je přirozená komunikační metoda určená pro neslyšící. Spousta z nich považuje znakový jazyk za jazyk mateřský. Proto jej také neslyšící lidé nejvíce preferují.

V různých zemích má neslyšící menšina svůj vlastní mateřský znakový jazyk. Toto se málo ví, převážně si každý slyšící myslí, že existuje jeden celosvětový znakový jazyk. Každý

⁷⁰ Mluvená řeč je zvukový řeč člověka sloužící ke vzájemnému dorozumívání.

⁷¹ Sluch je schopnost vnímat různé zvuky.

⁷² KIM, Jong-sung. JANG Won. BIEN Zeungman. *A Dynamic Gesture Recognition System for the Korea. IEEE transactions on systems, man, and cybernetics: a publication of the IEEE Systems, Man, and Cybernetics Society.* New York, NY: Institute of Electrical and Electronics Engineers, 1996. s. 354

znakový jazyk má jiné charakteristiky a odlišné znaky.⁷³ Stejně jako různé země světa má i Korea svůj specifický znakový jazyk.

6.2 Způsoby vzájemné komunikace neslyšících.

Další kapitola bude plně pojednávat pouze o KZJ.

Bude popsána jeho historie, jaké jsou důležité charakteristiky KZJ, které ho odlišují od jiných světových znakových jazyků, a které by si měl každý, kdo se tímto jazykem zabývá pamatovat, další otázkou k řešení bude i legalizace KZJ.

Je potřeba také popsat jednu důležitou část tohoto jazyka, která sehrála velkou roli v komunitě neslyšících, a tou je korejská prstová abeceda.

Neslyšící Korejci jsou jiní než slyšící, stejně jako tomu je v ostatních částech světa. Hodně slyšících lidí má velké obtíže v komunikaci s neslyšícími, protože nezná způsob, jak se nimi domluvit.

Vzhledem k tomu, že se v poslední době zvětšuje zájem o kulturu neslyšících a spolupráci s jejich komunitou, zvýšil se mezi slyšícími lidmi výrazně zájem o možnosti dorozumívání s neslyšícími. Začali se proto rozvíjet způsoby k jednodušší komunikaci mezi neslyšícími a slyšícími lidmi. Po dlouhé době se konečně začal řešit problém dorozumívání, i když dodnes stále přetrvávají určité obtíže. Například dochází k tomu, že se pro komunikaci učí různé metody, a tím je samozřejmě vzájemné dorozumění ztížené nebo i nemožné. Může také nastat situace, že se o metodách vzájemné komunikace vůbec neví.

Existovali různé druhy komunikace, které neslyšící lidé obvykle používali. Ty lze využít při komunikaci nejenom mezi neslyšícími lidmi, ale také mezi neslyšícími a slyšícími, tak aby se vzájemně dorozuměli.

Druhy možné používané komunikace:

- korejský znakový jazyk (suŏ, 수 어),
- korejský mluvený jazyk (guŏ, 구 어),
- konverzace psaním (pchiltam, 필 담),
- korejská prstová abeceda (čimunča, 지 문 자),
- slovní karty (pchantchomaim, 판 토 마 임),

⁷³ Pro přehled znakových jazyků blíže - BRENTARI, Diane. *Sign languages*. Cambridge: Cambridge University, s. 1.

- pantomima (natchmalkchadŭ, 낚 말 카드),
- obrázkové karty (kŭlimkchadŭ, 그림 카드),
- tlumočníci korejského znakového jazyka (suŏchongjŏksa, 수 어 통 역 사).⁷⁴

Korejský znakový jazyk (suŏ, 수 어) a korejská prstová abeceda (čimunča, 지 문 자) jsou nejobvyklejší komunikační metody, které neslyšící lidé nejčastěji používají a hlavně nejvíce preferují, protože je to pro ně nejjednodušší komunikace. A také jsou považované za mateřský jazyk neslyšících a hlavně nejdůležitější element v kultuře neslyšících.

Obrázkové karty (kŭlimkchadŭ, 그림 카드), a slovní karty (pchantchomaim, 판 토 마 임) jsou komunikační způsoby, které slyšící rodiče používají ke komunikaci se slyšícími dětmi, ale také jsou používány k učení neslyšících dětí. Takové způsoby jsou používány i v mateřských školách či při učení společně s učiteli.

Pantomima (natchmalkchadŭ, 낚 말 카드) je způsob vyjádření se pomocí mimiky a gestikulace bez použití hlasu, to je také něco, co neslyšící lidé používali v dávné historii, ještě v době, kdy KZJ neexistoval. Je k tomu ale potřeba, aby měli neslyšící lidé dobré dovednosti k předvádění takové detailní pantomimy, aby slyšící lidé dobře porozuměli.

Samozřejmě, že pantomima existuje ještě dodnes. Neslyšící učitelé v instituci korejského znakového jazyka (Sŏulsuhwačŏnmunkjojukjuwŏn, 서울수화전문교육원)⁷⁵ využívají pantomimu jako komunikace se slyšícími lidmi toužící se stát potencionálními tlumočníky či toužící umět komunikovat s neslyšícími lidmi, kteří jsou v KZJ úplní začátečníci.

Konverzace přes psaní na papír (pchiltam, 필 담) je nejobvyklejší způsob, který je dodnes používán mezi neslyšícími a slyšícími lidmi, kteří neumí KZJ. Tento způsob je pro ně nejjednodušší komunikací. Takhle se mohou navzájem dorozumívat, aniž by slyšící i neslyšící člověk potřeboval používat KZJ.

Podle mé zkušenosti existuje i další nový modernější a technicky vyspělejší způsob, který je také v současnosti velice často používán, a to je **konverzace přes mobil**, který je

⁷⁴AN, Jŏnghö. *Hanguk nonginsahöŭi jŏksačŏk bjŏnčhŏne kwahan tchamsäkcŏk jŏnku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 10.

⁷⁵ Soulský profesionální vzdělávací institut korejského znakového jazyka – na kurzu pro začátečníky (immunban, 입문반) se potenciální tlumočníci učí pochopit, co je to za pantomimu, kterou předvedou neslyšící učitelé

samozřejmě jednodušší a rychlejší než psaní na papír. Neslyšící lidé to nejčastěji používají k tomu, aby si mohli objednat například v restauraci nebo koupit lístek na dopravu apod. A také to používají i k dorozumění se slyšícími lidmi. Někdy bývá těžké psát na papír, když jste třeba na procházce.

Z historie také vyplývá, že tlumočníci KZJ nebyli dlouho k dispozici, a tím, že komunita neslyšících nebyla společností respektovaná, nebyl nikdo, kdo by jim pomohl, snad jenom rodiče či příbuzní, kteří si museli poradit sami se sebou a často také používali jiný způsob dorozumívání než KZJ.

Na základě moderního vývoje historie neslyšících, se rozvíjela i jejich kultura v Korejské republice, začala být více respektovaná a začaly vznikat instituce, ve kterých se slyšící lidé (např. policie, učitelé, doktoři či psychologové atd.) mohli naučit KZJ a stát se tlumočníkem. Tím se zařadili do té části společnosti, která se snaží pomoci neslyšícím lidem v jejich životě.

Podle mé zkušenosti, na rozdíl od česka, kde lidé kromě tlumočnicků českého znakového jazyka neumí ani jeho základy, jsem se v Koreji setkala s hodně náhodnými slyšícími lidmi, kteří umějí sice pouze základy KZJ jako je korejská prstová abeceda či mají nějakou základní slovní zásobu, ale jsou schopní se s neslyšícími domluvit.

6.3 Historie korejského znakového jazyka.

Nejdříve je nutné se věnovat historii KZJ (hanguk suhwa ōnŏ, 한국수화언어, 韓國手話言語 neboli hanguk suŏ, 한국수어, 韓國手語), který nepochybně patří ke kultuře neslyšících a v současné době je považován za jejich mateřský jazyk. Je používán jako vhodná komunikace pro neslyšící Korejce.

I když neexistovala v historii jiná vhodná komunikace s neslyšícími, nebyl KZJ uznán jako jazyk oficiální (gŏngjŏngŏ, 공용어, 公用語).⁷⁶ Většinová "slyšící" společnost viděla KZJ jen jako něco, co je zvláštní a není přirozené a hlavně, že je to něco, co slyšící lidé jako jsou doktoři, pedagogové či rodiče nechtějí, aby neslyšící lidé používali, protože se razil trend, že je to překážka v učení se gramotnosti. Bohužel dodnes existují v Koreji rodiče, kteří se nemohou smířit s tím, že se jejich děti narodili se sluchovým postižením a snaží se, aby žili život jako plně slyšící lidé, kteří mohou mluvit a nedovolují jim používat znakový jazyk.

⁷⁶ Oficiální jazyk je jazyk, který je stanovený zákonem pro určitou komunikaci s úřady a je hlavním ve školství

Chci popsat, jak a kdy dle mých studijních pramenů vznikl KZJ. První zmínky o vzniku tohoto pochází z roku **1889**⁷⁷, ale bohužel není přesně zmíněno, jak vlastně KZJ vznikl a kdo na tom měl největší zásluhu.

Ale je pravděpodobné, že v dávné době, teda před rokem **1889**, který byl zmiňován, a kdy se objevily první zmínky o vzniku KZJ nebyla komunita neslyšících Korejců uznávána. To mělo za následek absenci vlastní kultury a vlastního jazyka. Vlastní jazyk výrazně chyběl ke vzájemné komunikaci.

Jak tedy mohla probíhat vzájemná komunikace? Měli své dva způsoby, jak se dorozumět, a to nejen mezi neslyšícími, ale také mezi neslyšícími a slyšícími lidmi, které de facto přetrvaly dodnes. Jedním způsobů bylo psaní na papír, který je nejčastěji používán mezi neslyšícími a slyšícími lidmi a využívá se hojně i dnes. Druhý způsob, který je ale neplnohodnotný, a to jsou vizuálně-pohybové prostředky⁷⁸, Rozuměno pantomima bez gramatické charakteristiky a slovní zásoby KZJ.

Při určité pantomimě dávali najevo své obličejové výrazy, tzv. mimiku, co tím myslí či co chtějí říct. Je to něco, co je těžké a hlavně někdy nesrozumitelné pro slyšící lidi, ale, záleží na dovednostech, protože hodně neslyšících lidí má velmi dobré znalosti a zkušenosti v pantomimě.

Takže před rokem **1889** bylo používáno k dorozumívání mimo psaní též pantomima. Po roce 1889 se začaly postupně vytvářet některé korejské znaky v KZJ, ale zatím bez gramatických rysů. Určitý rozvoj tohoto jazyka neslyšících byl zaznamenán až do Japonské koloniální doby.

Během japonských koloniálních dob⁷⁹, kdy Japonsko okupovalo Koreu a později vyhlásilo Koreu japonským protektorátem, se už nerozvíjel KZJ takovým tempem jako před Japonskou okupací.

Japonci se snažili o japonizaci Koreje, takže mimo jiné nejen slyšící, ale také neslyšící Korejci zažívali utlačování od Japonců. Bylo také příkázáno, aby nebyl používán KZJ, ale japonský znakový jazyk (ilbon suhwa, 일본수화, 日本手話), a tím bylo samozřejmě způsobeno, že se rozvíjení KZJ prakticky zastavilo.

⁷⁷ Záznamy o vzniku korejského znakového jazyka. FISCHER, Susan. GONG, Qunhu. *Variation in East Asian sign language structures. Sign language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 501.

⁷⁸ Vizuálně-pohybové prostředky, pohyby těla při komunikaci

⁷⁹ Japonská okupace, která probíhala od roku 1910 – 1945. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Japonsk%C3%A1_okupace_Koreje

Díky tomu vzniklo i značné ovlivnění, a to v důsledku znamenalo, že KZJ převzal určité rysy z japonského znakového jazyka, a že už tak pomalý rozvoj KZJ byl pod japonským vlivem, kdy byla snaha o jeho asimilaci. „KZJ sdílí mnoho lexikálních a gramatických vlastností pocházejících z japonského znakového jazyka, včetně indexikálních klasifikátorů značení pohlaví⁸⁰“.⁸¹

Poté, co Japonsko kapitulovalo, byla Korea znovu osvobozena a tím i zabavena japonského vlivu. Bohužel ale dlouholetý japonský tlak zanechal nesmazatelné následky v rozvoji KZJ. Nebylo možné vrátet se zpět k takovému vývoji KZJ od doby, před okupací Japonskem. To by byl naprostý nesmysl a určitě by to nevedlo k pozitivním výsledkům. Proto má dodnes KZJ, i když je modernizován a zlepšován, určité rysy, které jsou převzaté z japonského znakového jazyka a v navždy v něm zůstanou.

6.4 Jun Bäckwön a korejská prstová abeceda.

6.4.1 Vznik a vývoj korejské prstové abecedy.

Během japonských koloniálních dob byli neslyšící (ale i slyšící) studenti ve škole vzdělávání pod vedením Japonska a dokonce jenom japonským znakovým jazykem, a jak bylo uvedeno výše, mělo to takový vliv na KZJ, že ten byl prakticky asimilován s japonským znakovým jazykem. Takže až do roku 1945 neexistovala ani vlastní prstová korejská abeceda.

Po roce **1945**, kdy Japonsko kapitulovalo a Korea se stala relativně svobodným státem, i když pod dohledem Ruska, Číny a Ameriky, Jun Bäckwön(윤 백 원 /尹伯元)⁸², významný a speciální pedagog ve škole určené pro sluchově postižené a nevidomé, sehraje velmi důležitou roli pro neslyšící komunitu a vývoj její kultury v Koreji.

„Jeden rok od osvobození, jsem měl starosti o to, jak budu učit neslyšících lidí korejské písmo hangul (한글). Neslyšící lidé, kteří se nemohli učit náš jazyk, jsem ubytoval s neslyšícími

⁸⁰ indexikální klasifikátory značení pohlaví – značení pohlaví jako je třeba matka, otec, sestra, bratr, atd. Mezi korejským a japonským znakovým jazykem existuje podobnost v tom, že tvary prstů jsou velmi stejné – palec a malíček jsou vztyčené – znak „matka“, „sestra“ či „babička“ vyjadřuje malíček vztyčený, ale pohyby ruky u těch slov „matka“, „sestra“ a „babička“ jsou jiné a znak „otec“ vyjadřuje palec vztyčený, což to platí i pro znak „bratr“ či „dědeček“ a stejně jako u znaku – pohyby jsou jiné. Ale jedna největší zajímavost je v tom, že vztyčené malíčky a palce jsou podle sociálního statusu. Pokud palec – muž je na vyšším statusu. Malíček – žena na nižším statusu.

⁸¹ FISCHER, Susan. GONG, Qunhu. *Variation in East Asian sign language structures. Sign language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 501

⁸² Jun Bäckwön. In: *Hanguk mindžok munhwa täbäkkwa sadžön* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: http://encykorea.aks.ac.kr/Contents/Index?contents_id=E0070764

Kvůli neslyšícím studentům, aby s nimi mohl komunikovat, poprvé v historii vytvořil vlastní korejskou prstovou abecedu (hangŭlčimunča, 한글지문자), která je zatím jediná korejská abeceda, která je dá se říci korejsky původní a je oproštěná od jakýchkoli japonských vlivů či vlivů z jiných zemí.

Můžeme si všimnout podobnosti mezi prstovými znaky a Hangülem⁸⁴ níže na obrázku.

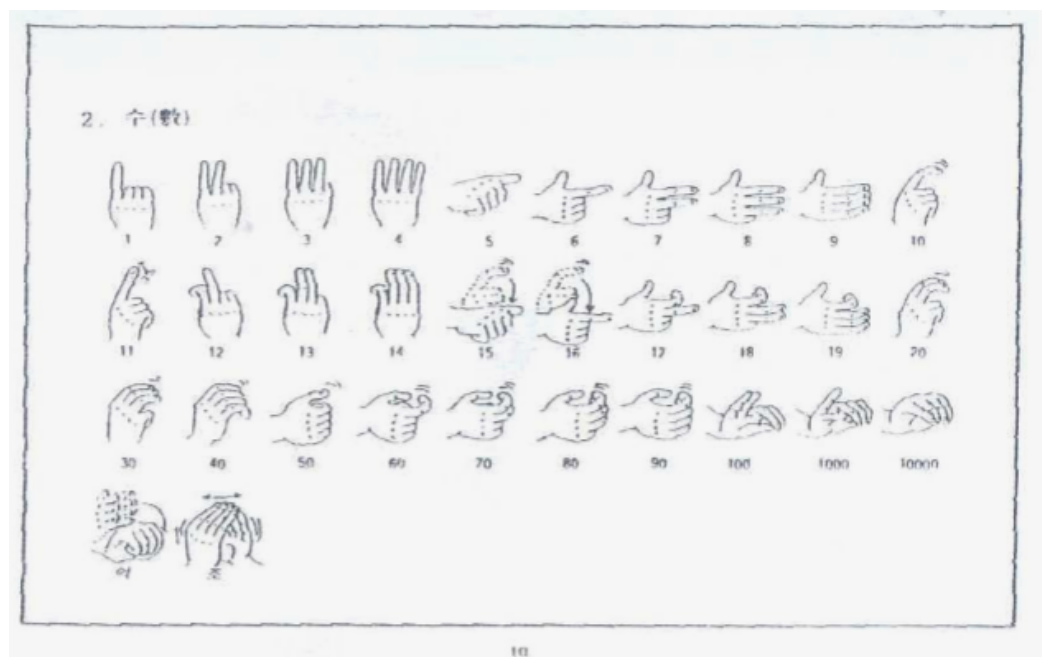
1. 한글

⁸⁵ Obrázek - hangŭlchimunča, 한글지문자. Dostupné z: UN, Guk. JUN, Bäckwön. *Un Guk Jun Bäckwönüi tchūsukjojukōbōk jōnku*. Danguktāhakkjo, 2006, s. 49.

Byly vytvořeny nejen samohlásky a souhlásky⁸⁶ vyjádřené v korejské prstové abecedě, ale také čísla vyjádřená. Vyjádření čísel není stejné jako čísel, která jsou vyjádřena v českém znakovém jazyku. Je to tak, že se počítá od palce jako prvního a pak až malíčku jako posledního.

6. Obrázek – Čísla vyjádřená v korejské prstové abecedě⁸⁷

6.4.2 Skládání symbolů korejské prstové abecedy do slabik.

„Korejská prstová abeceda je strukturovaná jako hangŭl, což je systém korejského písma založený na fonologických principech, v němž se každý symbol slabiky skládá z několika seřazených abecedních dílčích komponentů.“⁸⁸ Každý symbol korejské prstové abecedy je skládán do čtverečku o 2-4 grafémech vyjádřených deseti prsty stejně jako korejské písmo psané do takového čtverečku.

„Zvláštnosti korejského písma je řazení grafémů nikoliv lineárně v řadě za sebou (jako je tomu v latince nebo v azbuce), nýbrž písmena jsou psána do slabičných seskupení (grup) o

⁸⁶ Celkem je samohlásek a souhlásek v korejské prstové abecedě 24, které se vyjadřují pěti prsty. UN, Guk. JUN, Băkwŏn. *Un Guk Jun Băkwŏnŭi tchŭsukjojukŏbčŏk jŏnku*. Danguktăhakkjo, 2006, s. 51.

⁸⁷ Obrázek – čísla vyjádřená v korejské prstové abecedě. Dostupné z: UN, Guk. JUN, Băkwŏn. *Un Guk Jun Băkwŏnŭi tchŭsukjojukŏbčŏk jŏnku*. Danguktăhakkjo, 2006, s. 49.

⁸⁸ FISCHER, Susan. GONG, Qunhu. *Variation in East Asian sign language structures. Sign language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 508.

2-4 grafémech.⁸⁹ Stejně to platí u korejské prstové abecedy, i když to je vyjádřeno prsty a ne korejským písmem.

Uvádím příklady aby byly patrné výrazné podobnosti u korejského písma a korejské prstové abecedy.

Tabulka 2: grafémy korejského písma skládané do slabik:

1. 가 (ga) <table><tr><td>G</td><td>A</td></tr></table>	G	A	2. 고 (go) <table><tr><td>K</td></tr><tr><td>O</td></tr></table>	K	O	3. 행 (häng) <table><tr><td>H</td></tr><tr><td>A</td></tr><tr><td>NG</td></tr></table>	H	A	NG	4. 말 (malk) <table><tr><td>M</td><td>A</td></tr><tr><td>L</td><td>K</td></tr></table>	M	A	L	K	5. 발 (pal) <table><tr><td>P</td><td>A</td></tr><tr><td>L</td><td></td></tr></table>	P	A	L	
G	A																		
K																			
O																			
H																			
A																			
NG																			
M	A																		
L	K																		
P	A																		
L																			

Tabulka 3: symboly korejské prstové abecedy skládané do slabik:

1. 가 (ga)	2. 고 (go)	3. 행 (häng)	4. 말 (malk)
			
			

Jak můžeme vidět skládání symbolů do slabik u korejského jazyka a KZJ je velmi podobné. Začátečník, který nemá dobrou znalost v předvádění korejské prstové abecedy, obvykle nedokáže skládat správně a rychle do slabik jako je tomu u korejského jazyka.

⁸⁹ PUCEK, Vladimír. *Gramatika korejského jazyka*. Karolinum, 2005, s. 17.

6.5 Korejský znakový jazyk a jeho charakteristiky.

6.5.1 Charakteristika korejského znakového jazyka.

Existuje pár charakteristik KZJ, které jsou důležité a nezbytné k tomu, aby se neslyšící Korejci mohli navzájem rozumět. Hlavně se jedná o tak výrazné charakteristiky, které odlišují KZJ od korejského mluveného jazyka. Slyšící lidé jim potřebují rozumět a dobře si je zapamatovat, pokud se chtějí porozumět a komunikovat s neslyšícími lidmi.

Co se týká slovních druhů v KZJ, tak na rozdíl od korejského jazyka, který jich má 9, patří k nim v KZJ podstatné jméno (mjöngsa, 명사), zájmeno (dämjöngsa, 대명사)⁹⁰ a číslovky (susa, 수사), atributivy (gwanhjöngsa, 관형사), dějová slovesa (dongsa, 동사), kvalitativní slovesa (hjöngjongsa, 형용사) příslovce (busa, 부사)⁹¹ a citoslovce (gamtchansa, 감탄사)⁹². Co se ale týká partikule (čosa, 조사)⁹³, spojek (čöpsoksa, 접속사)⁹⁴ či časování (hwaljong, 활용)⁹⁵, tak to v KZJ skoro neexistuje.

6.5.2 Gestikulace (몸짓).

„K tomu, aby se mohlo vyjádřit slovo nebo věta v KZJ, je potřeba použít všech deset prstů na obou rukou a ruce jako celek.“⁹⁶ To je jedna z charakteristik KZJ, a je nezbytná k tomu, aby bylo vyjádření slova nebo věty pro neslyšící Korejce srozumitelné.

⁹⁰ Zájmena (dämjöngsa, 대명사) – v KZJ existují osobní, přivlastňovací a ukazovací zájmena a vyjadřují se pouze ukazováním prsty, a to slyšícímu může připadat, že ukazování na někoho je neslušné, ale to patří ke KZJ. Slovo „já“ (na, 나) se vyjadřuje ukazováním na sebe či „ty“ (nö, 너) se vyjadřuje tím, že se prstem ukazuje na toho, ke komu se mluví, či „on nebo ten člověk“ (i saram, 그 분) ukazují se na toho, o kom se mluví a nikoliv o „sobě“ nebo „tobě“

⁹¹ Přísluvce jsou v KZJ omezené. Existují pouze příslovce času – zítra (näil, 내일), dnes (onül, 오늘), včera (ödže, 어제) apod., příslovce místa – kde (ödi, 어디), příslovce tázací – kdy? (önče, 언제), proč? (wä, 왜)

⁹² K citoslovcům může patřit „amen“ (a-men), „oh“ (aigo, 아이고), „jejda“ (ačcha, 아차), „oh můj bože“ (ömö, 어머), apod.

⁹³ Partikule (čosa, 조사) v KZJ skoro neexistují, ale ve znakové korejštině, která byla vytvořena pedagogy, existovaly partikule, která se vyjadřovala pouze korejskou prstovou abecedou. Ale existují případy, kdy v KZJ mají partikule pouze slova „jen“ (man, 만), „také“ (do, 도), „až do“ (kkadži, 까지), „od“ (putchö, 부터)

⁹⁴ Spojky (čöpsoksa, 접속사) – koncovka „a“ (gwa/wa, 과, 와) v KZJ neexistuje, a tak se při znakování používají pouze slova bez této spojky, například místo symbolu „já a ty“ (nawa nö, 나와 너) se řekne pouze „já, ty“ (na nö, 나 너) a existují případy, že se tato spojka může nahradit slovem „nebo“ (tto, 또), ale to se používá spíše u věcí a nikoliv u osob.

⁹⁵ Pro časování (hwaljong, 활용) se v KZJ používají pouze 3 způsoby – přítomnost, minulost a budoucnost, takže neexistuje např. ani průběhový čas jako je v mluvené korejštině.

⁹⁶ KIM, Jong-sung. JANG Won. BIEN Zeungman. *A Dynamic Gesture Recognition System for the Korea. IEEE transactions on systems, man, and cybernetics: a publication of the IEEE Systems, Man, and Cybernetics Society.* New York, NY: Institute of Electrical and Electronics Engineers, 1996. s. 355.

Bez obou rukou to není ono, i když samozřejmě v korejské historii nebyl KZJ tak „plně“ vyvinut jako je v moderní době. To také znamenalo, že neměl dostatečnou slovní zásobu a gramatiku, ale přesto ho neslyšící používali tak aby pomocí prstů, rukou a nohou vyjádřili vše potřebné a aby to bylo pro ostatní srozumitelné.

Takže používání prstů rukou, mimiky a pohyby těla je označováno jako gestikulace (momčit, 몸짓), která nepochybně patří k těm důležitým charakteristikám KZJ a která tvoří větý tohoto jazyka. Názvy gestikulací jsou čtyři a každá z nich má své určité vlastnosti.

Charakteristika jednotlivých gest je velmi důležitá, protože se stává, že pokud lidé nepochopí názvy těchto čtyř gest, dochází k nedorozuměním v komunikaci. Vlastnosti je potřeba si zapamatovat, pokud má být znakování provedeno správně.

1. Suhjǒngso (수형소, 手形소) je označeno jako „**tvar ruky**“.⁹⁷ Ruce a prsty jsou v charakteristickém postavení. Pouze ruce se „tvarují“ do různého tvaru či formy, samozřejmě záleží na tom, jaký význam má slovo v KZJ.

Například je ruka držena v pěst a jeden až tři z prstů ruky, například palec, ukazováček a prostředníček mohou být vztyčeny nahoru či prsty mohou být roztaženy.

Příklady:

7. Obrázek – „slepice“(dalk, 닭)⁹⁸

8. Obrázek – „policista“(gǒngchal, 경찰)⁹⁹

Můžeme si všimnout, že na obou obrázcích jsou stejné pohyby – mávání prstů a pravé palce jsou umístěné u čela.

Ale musíme si všimnout výrazného rozdílu tvaru prstů. Kromě palce, který je

⁹⁷ WŎN, Sǒngok. *Suhwaui ǒnhakčǒk tchǔkčǒng*. Gukribhangukbokčitǎhakkjo. 2013, s. 25.

⁹⁸ Obrázek „slepice“(dalk, 닭). Dostupné z: WŎN, Sǒngok. *Suhwaui ǒnhakčǒk tchǔkčǒng*. Gukribhangukbokčitǎhakkjo. 2013, s. 26.

⁹⁹ Obrázek „policista“(gǒngchal, 경찰). Dostupné z: WŎN, Sǒngok. *Suhwaui ǒnhakčǒk tchǔkčǒng*. Gukribhangukbokčitǎhakkjo. 2013, s. 26.

umístěný u čela, jsou na 1. obrázku všechny prsty vztyčené, ale na 2. obrázku jsou vztyčené pouze dva prsty a opakovaně „mávají“ směrem vlevo.

2. Suŭiso (수위소, 手位所) je označováno jako **umístění ruky v prostoru**.¹⁰⁰ Záleží na tom, na kterém místě je ruka umístěna. Například na rameni, či předloktí mohou být ruce v nějaké pozici podle významu slov v KZJ. Ruce či prsty mohou být umístěné buď na špičce nosu či na straně nosu, a také i ruce mohou být v různé pozici u hrudníku, břicha či ramene.

Tabulka s příklady:

„být zvědavý“(gonggŭmhada, 궁금하다)	„nemožnost“(bulkanŭng, 불가능)
„dělat, vytvořit“(mantŭlda, 만들다)	„dělat“(hada, 하다)

9. Obrázek – „být zvědavý“

(gonggŭmhada, 궁금하다)¹⁰¹

10. Obrázek – „nemožnost“

(bulkanŭng, 불가능)¹⁰²

Opět jsou pohyby u těchto těchto znaků velmi podobné. Prsty, respektive prostředník a palec tlačí proti sobě a pak opakovaně „lusknou“. Ale pokud chceme, abychom znakovali velmi přesně, tak aby nám bylo rozuměno, je třeba věnovat velkou pozornost těmto znakům a hledat zda mezi nimi neexistuje nějaký rozdíl.

Musíme si všimnout umístění ukazováčků. Na 1. obrázku je ukazováček umístěn na straně nosu a na 2. obrázku je umístěn na špičce nosu.

¹⁰⁰ WŎN, Sŏngok. *Suhwaŭi ŏnŏhakčŏk tchŭkčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 27.

¹⁰¹ Obrázek „být zvědavý“(gonggŭmhada, 궁금하다). In. *Hanguksuŏ sadžŏn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

¹⁰² Obrázek „nemožnost“(bulkanŭng, 불가능). In. *Hanguksuŏ sadžŏn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

11. Obrázek – „dělat“(hada, 하다)¹⁰³

12. Obrázek – „dělat, vytvořit“

(mantŭlda, 만들다)¹⁰⁴

Na dalších obrázcích jsou ruce v pěst a provádějí stejné pohyby, ale co se týče pozice ruky, tak jsou velmi rozlišné. Například na 5. obrázku pravá ruka udeří spíše na to místo, kde je zápěstí. Ale na 6. obrázku neudeří na zápěstí jako na 5. obrázku, ale rovnou na levou ruku.

Většina začátečníků v KZJ, hlavně slyšící lidé, jsou často zmatení z různých pozic rukou (Suui, 수 위), takže je velmi důležité si pamatovat jejich správné pozice, aby ten s kým se chtějí dorozumět věděl, o čem se mluví. Zda mluví třeba o „osobnosti“ či „už“.

3. Sudongsu (수 동 소, 手動소) je pohybový komponent, který je označován jako „**pohyb ruky v prostoru**“.¹⁰⁵ Pohybují se jedna z rukou, obě ruce a dokonce i prsty se mohou různě pohybovat či ohybovat. Pohyby se dělí na různé směry: nahoru, dolů, vlevo, vpravo, dovnitř, ven, a dokonce k pohybu ruky může patřit i světová strana (sever, jih, východ a západ). A může také záležet na rychlosti či síle pohybu ruky.

¹⁰³ Obrázek „dělat“(hada, 하다) Dostupné z: WŎN, Sŏngok. *Suhwaŭi ŏnŏhakčŏk tchŭkčing*. Gukribhangukbokčitāhakkjo. 2013, s. 27.

¹⁰⁴ Obrázek „dělat, vytvořit“(mantŭlda, 만들다) Dostupné z: WŎN, Sŏngok. *Suhwaŭi ŏnŏhakčŏk tchŭkčing*. Gukribhangukbokčitāhakkjo. 2013, s. 27.

¹⁰⁵ WŎN, Sŏngok. *Suhwaŭi ŏnŏhakčŏk tchŭkčing*. Gukribhangukbokčitāhakkjo. 2013, s. 28.

13. Obrázek – „učit se“(bäuda, 배우다)¹⁰⁶

14. Obrázek – „být skvělý“(möšitta, 멋있다)¹⁰⁷

Co se týká tvaru ruky, tak je to opět stejné, ruka v pěst a pouze jeden ukazováček je vztyčený. Rozdíl je pouze v pohybu ruky, který je sice podobný, ale přesto se odlišuje. Na 1. obrázku je vidět, že ukazováček je trošku ohnutý a opakovaně jde až k nosu a pak zpátky, neustále dokola, ale co se týče 2. obrázku, tak ukazováček neustále třepotá a pokud „odejde“ od nosu, tak pohyb na rozdíl od 1. obrázku, na němž je pohyb rychlý, je velmi pomalý. Pomalost a rychlost pohybu ale také záleží na vyjádření obličejovým výrazem (mimikou či gestikulací). Pokud je pohyb pomalý, tak pak obličejový výraz musí vyjadřovat určitou zamilovanost či zasněnost. A při rychlém pohybu dává najevo, že se uznává, že „je to moc dobrý“.

3. Suhjangsu (수 향 소, 手 向 所) je označováno jako „**směr ruky**“.¹⁰⁸ Charakteristické vlastnosti jsou směry ruky či prstů na obou rukách. Směry rukou opět mohou být různé, třeba mohou být v pozici vlevo, vpravo, vpředu, vzadu, nahoru, dolů, atd., ale na rozdíl od Sudongsu (수 동 소), kde se ruce pohybují různými směry, zde se pouze prsty pohybují v rámci rukou – od prstů až k zápěstí jsou různé, třeba jedna ruka je umístěná u úst je naproti ústům nebo není naproti ústům, jako že je obrácená směrem tam, to je pryč od úst.

Tabulka s příklady:

„slyšící člověk“(čchöngin, 청인)	„praxe“(jönsüp, 연습)
„už“(bölsö, 벌써)	„osobnost“(söngkjök, 성격)

¹⁰⁶ Obrázek „učit se“(bäuda, 배우다) Dostupné z: WÖN, Söngok. *Suhwaüi öňöhakčöök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 29.

¹⁰⁷ Obrázek „být skvělý“(möšitta, 멋있다) Dostupné z: WÖN, Söngok. *Suhwaüi öňöhakčöök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 29.

¹⁰⁸ WÖN, Söngok. *Suhwaüi öňöhakčöök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 29.

15. Obrázek – „slyšící člověk“ (čchöngin, 청인)¹⁰⁹

16. Obrázek – „praxe“ (jönsüp, 연습)¹¹⁰

Na 1. a 2. obrázku jsou prsty roztažené a ohnuté a jsou umístěné blízko u úst. Také si můžeme všimnout, že i pohyby jsou stejné – probíhá vše ve směru hodinových ručiček. Ale rozdíl je v tom, že směry rukou jsou výrazně jiné.

Vzhledem k tomu, že slyšící lidé mluví, proto je na 1. obrázku směr ruky naproti ústům a pohyb probíhá ve směru hodinových ručiček. Je to naproti ústům, a to znamená, že „mluví“. Ale na 2. obrázku je to obráceně a nikoliv naproti ústům jako na 1. obrázku. To znamená, že tím něco praktikuje, cokoliv.

17. Obrázek – „už“ (bölssö, 벌써)¹¹¹

18. Obrázek – „osobnost“ (söngkjök, 성격)¹¹²

Obě ruce jsou v pěst, rozdíl je v tom, že pravá ruka je ve vzduchu nad levou rukou, když udeří pravá levou rukou, tak při tom vystrčí pouze ukazovaček pravé ruky.

¹⁰⁹ Obrázek „slyšící člověk“ (čchöngin, 청인) Dostupné z: WÖN, Söngok. *Suhwaüi öňöhakčöök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 30.

¹¹⁰ Obrázek „praxe“ (jönsüp, 연습) Dostupné z: WÖN, Söngok. *Suhwaüi öňöhakčöök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 30.

¹¹¹ Obrázek „už“ (bölssö, 벌써) In. *Hanguksuö sadžön* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

¹¹² Obrázek „osobnost“ (söngkjök, 성격) In. *Hanguksuö sadžön* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

Můžeme vidět, že na obou obrázcích jsou stejné pohyby – pravá ruka udeří do levé ruky. Rozdíl je v tom, že ruce na 3. obrázku jsou na rozdíl od 4. obrázku obrácené ve stylu „špičky ukazováčku“, ale pravá ruka na 4. obrázku, udeří do levé ruky a je to jako kdyby „ležela“ na levé ruce.

5. Bisudži kiho (비수지 기호) jejichž charakteristickou vlastností je vyjádření obličejových výrazů (mimiky). Mimika je vědomým vyjádřením emocí a myšlenek pomocí mimických svalů, dá se říci, že mimika informuje o emocích.¹¹³

Je to stejné jako když někdo mluví, tak se většinou pozná podle síly, zabarvení nebo výšky hlasu, zda je člověk naštvaný, veselý, smutný nebo jinak naladěný. A také to vyjadřuje způsob oznamovací, tázací či rozkazovací. Je to jako nahrazení přízvuku a intonace mluveného korejského jazyka či rozlišení záporu a kladu a stupňování (dobrý, lepší a nejlepší).

Samozřejmě, že mimiku používá k tzv. neverbální komunikaci všichni lidé, ale slyšící člověk neumí většinou používat mimiku tak dobře, jako je tomu u neslyšícího.

Je jasné, že sluchové postižení ovlivňuje řeč, proto také neslyšící lidé neumí příliš dobře mluvit, neslyší se, ale za to se naučí svojí mimikou vyjádřit své pocity daleko lépe než slyšící lidé. Podle mé zkušenosti neslyšící Korejci se vyjadřují velmi výrazně, viditelně. Řekněme, že vyjadřují své emoce pomocí mimiky velmi „hlasitě“, vlastně víc hlasitě než ostatní neslyšící lidé z jiných zemí.

Například slovo „moc“ (mani, 많 이) má jeden a ten samý znak v KZJ, ale co se týče obličejového výrazu, tak ten má 3 stupně – „moc“, „trošku více“, „příliš moc“. Jeden stupeň je jako hladký výraz, jako by ani nepřeháněl s obličejovým výrazem ve stylu „Hm, to je nějak moc“. Druhý stupeň je trošku výraznější aby se dalo najevo, že je to trošku více a nakonec třetí stupeň je nejvýraznější, zde se musí dát najevo, že je to opravdu „příliš moc“.

Říkává se, že pokud někdo "znakuje" pomocí rukou a prstů nesprávně, tak to zase až tak nevadí, důležitější je správné vyjádření mimiky. Protože například existuje pár stejných znaků, ale s jinými významy, a to vyřeší právě mimika, takže je třeba na to dávat pozor. Existuje však několik slovních obrátů v KZJ, které jsou naprosto stejné, ale mají jiné významy a vyjadřují jiné emoce, a to se musí "doladit" pomocí mimiky.

¹¹³ WŎN, Söngok. *Suhwaüi öňhakčöök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo. 2013, s. 31.

Tabulka s příklady:

„být roztomilá“ (güjõpta, 귀엽다)	„škoda“ (akkapda, 아깝다)
„jaro“ (bom, 봄)	„být teplý“ (ttattũhada, 따뜻하다)
„léto“ (jorũm, 여름)	„být horký“ (tõpda, 덥다)
„podzim“ (gaũl, 가을)	„osvěžující vítr“ (šiwõn param, 시원한 바람)
„zima“ (kjõul, 겨울)	„být chladný“ (čchupta, 춥다)

19. Obrázek – „být roztomilá“ (güjõpta, 귀엽다) a „být škoda“ (akkapda, 아깝다) ¹¹⁴

Můžeme vidět, že ta 2 slova být „roztomilá“ (güjõpta, 귀엽다) a „škoda“ (akkapda, 아깝다) jsou v KZJ stejná, ale významy a vyjádření mimiky jsou jiné.

Když někdo chce vyjádřit, že je někdo roztomilý, tak vyjádření mimiky je takové jakoby úsměvné, ale „škoda“ (akkapda, 아깝다) se vyjadřuje smutným či lítostivým výrazem.

A dalším příkladem můžou být roční období – jaro, léto, podzim a zima. Každé z těchto slov je podobné jinému slovu, jiný význam rozliší zase mimika.

Například, v KZJ je znak pro slovo „jaro“ (bom, 봄) stejný jako znak ke slovu „být teplý“ (ttattũhada, 따뜻하다).

¹¹⁴ Obrázek „být roztomilá“ (güjõpta, 귀엽다) a „být škoda“ (akkapda, 아깝다). In. *Hanguksuõ sadžõn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

20. Obrázek znaků „jaro“(bom, 봄) a „být teplý“(ttattūhada, 따뜻하다). ¹¹⁵

Jak můžeme vidět na obrázku, dvě dlaně se otírají o břicho nahoru.

Znaky pro slova „jaro“ a „teplý“ jsou naprosto stejné. Rozdíl je ve vyjádření mimiky. Znak „jaro“, jak bylo uvedeno výše, se vyjadřuje naprosto bez mimiky, bez hlasu se řekne „봄“(bom).

Ale u slova „teplý“ se znak vyjádří takovým zasněným výrazem, jak je krásně teplo, ne zima a ani horko.

21. Obrázek znaků „léto“(jorūm, 여름) a „být horký“(tōpda, 덥다) ¹¹⁶

S roztáhnutými prsty nedbale třepeme směrem nahoru a dolů po obou stranách hlavy. Tento znak znamená dvě slova „léto“(jorūm, 여름) a „být horký“(tōpda, 덥다). Jsou také v KZJ identické. Ale vyjádření slova „teplý“ se ještě vyjadřuje výrazem jak je venku neuvěřitelně horko. Může se vyjádřit takovým nešťastným či otravným výrazem, jako by se

¹¹⁵ Obrázek „jaro“(bom, 봄) a „být teplý“(ttattūhada, 따뜻하다) In. *Hanguksuō sadžōn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

¹¹⁶ Obrázek „léto“(jorūm, 여름) a „být horký“(tōpda, 덥다) In. *Hanguksuō sadžōn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

dávalo najevo, že nejsme šťastní s takovým horkem. V případě znaku "léto" je to opět bez výrazu.

22. Obrázek znaků „podzim“(gaül, 가을) a „osvěžující vítr“(šiwön param, 시원한 바람)¹¹⁷

S roztáhnutými prsty se volně „roluje“ ve vzduchu.

Opět stejný znak pro dvě slova „podzim“(gaül, 가을), ale také „být osvěžující“(šiwönhada, 시원하다), a opět se konkrétně vyjadřujeme mimikou. Slovo „podzim“ vyjádříme bez jakéhokoli výrazu, kdežto k vyjádření slova „být osvěžující“ přidáme takový zasněný výraz s tím, jak je to krásně osvěžující.

Samozřejmě, že obličejové výrazy u slov „jaro“ a „podzim“ jsou stejné, ale jejich znaky v KZJ jsou naprosto jiné, takže každý neslyšící Korejec by měl pochopit, co se ten mluvčí snaží říct. Zda mluví o jaru nebo podzimu.

23. Obrázek – „zima“(kjöul, 겨울) a „být chladný“(čchupta, 춥다)¹¹⁸

¹¹⁷ Obrázek „podzim“(gaül, 가을) a „osvěžující vítr“(šiwön param, 시원한 바람) In. *Hanguksuõ sadžõn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

¹¹⁸ Obrázek „zima“(kjöul, 겨울) a „být chladný“(čchupta, 춥다) In. *Hanguksuõ sadžõn* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: <http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

Obě pěsti se třesou blízko u hrudníku.

Znak u slova „zima“ (kjöul, 겨울) se vyjadřuje bez obličejových výrazů stejně jako u ostatních roční období – jaro, léto a podzim. Ale co se týče dále slova 춥다, tak zde může být použit výraz, zuby drkotají zimou s nešťastným výrazem s tím, že nemám rád zimu. Nebo také můžu dát najevo, že je mi hrozná zima. Vyjádření výrazů u slova „být chladný“ (čchupta, 춥다) může být různé nebo může mít 3 stupně jako je „chladný, chladnější, nejchladnější“, takže záleží na tom, jak se chci vyjádřit.

6.5.3 Gramatické rozdíly v KZJ a korejském jazyku.

Gramatické rysy a struktury mezi KZJ a korejským jazykem jsou naprosto odlišné.

V korejském jazyce je časování či konjugace (hwaljongbōb, 활용법), ale KZJ toto nemá. Takže si můžeme všimnout, že v korejském jazyku mají přítomný, minulý, budoucí a průběhový čas a dokonce i kategorie vidu, ale na rozdíl od něj v KZJ jsou časy rozdělené pouze na tři – přítomnost (hjōnčä, 현재)¹¹⁹, minulost (kwagō, 과거)¹²⁰ a budoucnost (mirä, 미래)¹²¹ a tyto tři časy mají své znaky – slova a používají se velmi krátce, stačí jako 2 slova, například jedno ze sloves plus jeden z tří časů a ne dlouze jako tomu je v korejském jazyku.¹²²

Příklady pár odlišných vět v korejském jazyku a KZJ:

1. 사랑했다 : 사랑 + 과거 (Kwak Ŭnhŭi, 2014, s. 173)
saranghättä: sarang + kwagō
milovala jsem: Láska + minulost
2. 사랑한다 : 사랑 + 현재 (Kwak Ŭnhŭi, 2014, s. 173)
saranghanda: sarang + hjōdžä
miluji: láska + přítomnost
3. 사랑겠다 : 사랑 + 미래 (Kwak Ŭnhŭi, 2014, s. 173)
Sarangketta: sarang + mirä
budu milovat

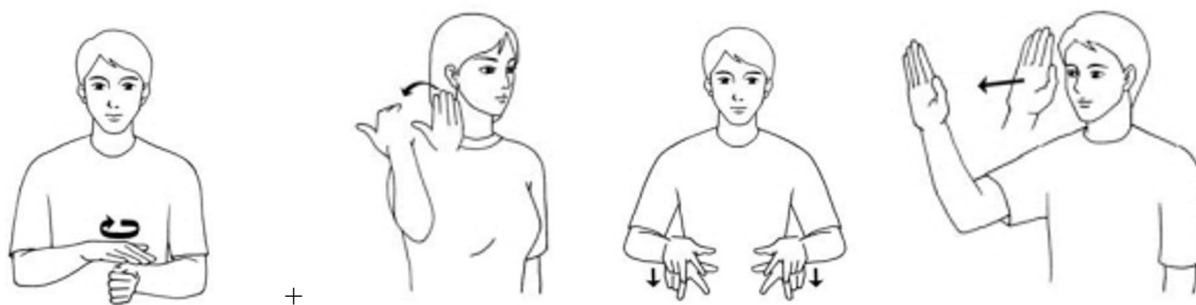
¹¹⁹ Přítomnost (hjōnčä, 현재) – k tomu můžou patřit slova „dnes“ (onül, 오늘), „ted“ (čigŭm, 지금), atd., aby věděl, o čem ten mluvčí mluví, tak může přidat do vět v KZJ „dnes“ či „ted“, a to platí i u času – minulost a budoucnost

¹²⁰ Minulost (kwagō, 과거) – k tomu může patřit slovo „včera“ (ōdže, 어제), atd.

¹²¹ Budoucnost (mirä, 미래) – k tomu může patřit slovo „zítra“ (näil, 내일) atd.

¹²² KWAK, Ŭnhŭi. *Suhwaŭi ōnōhakčōk jōnku*. Hannamtähakkjo, 2014, s.174.

24. Obrázek: „láska“ (sarang, 사랑) 1. příklad 2. příklad 3. příklad¹²³

Musím ještě přidat příklady, jak jsou syntaktické struktury odlišné mezi korejským jazykem a KZJ. Charakteristika struktury KZJ je krátkost (kangjolsöng, 간결성). Vzhledem k tomu, že pro KZJ je dlouhý obsah s různými koncovkami či sufixy (což je to nejčastější v korejském jazyku) velmi těžké zpracovat, tak se v něm partikule, spojky a časování skoro vynechávají a slova se pouze musí používat v kontextu.

Partikule se v mluveném korejském jazyku objevuje v každé druhé větě a spojky, spojovací koncovky můžou přinést nějaký význam, ale v KZJ se vyjadřuje bez spojek a z kontextu se pochopí význam obsahu který vznikne pouze ze slovní zásoby.¹²⁴

Příklady rozdílů syntaktických struktur mezi korejským jazykem a KZJ¹²⁵:

Věty v korejském jazyku

학 교 에 갔 다 .

Hakkjue katta.

On/Ona šla do školy.

학 교 에 갈 지 도 모 른 다

Hakkjue kalčito morūnda.

Ona možná může jít do školy.

Věty v KZJ

<학 교 > <가 다 >

<Hakkju> <kada>

<škola><jít>

<학 교 > <가 다 > <아 마 >

<Hakkju> <kada> <ama>

<škola> <jít> <možná>

¹²³ Obrázek „láska“(sarang, 사랑), 1., 2., 3. příklady. Dostupné z: KWAK, Ůnhŭi. *Suhwaŭi ōnōhakčōk jōnku. Hannamŭhakkjo*, 2014, s. 173.

¹²⁴ Popis struktury korejského znakového jazyka blíže - KWAK, Ůnhŭi. *Suhwaŭi ōnōhakčōk jōnku. Hannamŭhakkjo*, 2014, s.177.

¹²⁵ Příklady syntaktických struktur převzaté z: KANG, Seok-Hoon. PARK, Su-Hyun. *Toward Korean Text-to-Sign language Translation System(TeST) – Morpheme Converting Rules For Korean Predicates*. Dongseo University. b.r., s. 2.

6.6 Legalizace korejského jazyka.

Jak již bylo uvedeno, v Korejské republice zažila neslyšící komunita těžkou jazykovou diskriminaci, a s tím související neuznání KZJ jako oficiálního mateřského jazyka neslyšících.

Jednalo se hlavně o školy, kde místo něj byl používán oralismus nebo znakovaná korejština. Aby se zlepšily životní podmínky a aby neslyšící komunita mohla používat jednodušší komunikaci, bylo potřeba se soustředit na legalizaci KZJ.

Legalizace KZJ jako oficiálního je velmi důležitý faktor pro zlepšení životních podmínek neslyšících lidí, a i pro to, aby neslyšící studenti získali právo na vzdělávání ve svém mateřském jazyku, za který je právě pro ně považován jazyk znakový.¹²⁶

Ve chvíli, kdyby se dosáhlo legalizace tohoto jazyka, může být dosaženo toho, že bude povoleno vzdělávání v tomto jazyku.

„V Korejské republice se při příležitosti „Mezinárodního roku postižených“ (segječchangäinüin hä, 세계장애인의 해)¹²⁷, který byl vyhlášen v roce 1981, začal pohled na KZJ měnit.“¹²⁸ Díky této malé naději se doufalo, že dojde v Korejské republice k uznání KZJ jako oficiálního jazyka pro neslyšících. Pohled na legalizaci se ale (zvláště po roce 1983) příliš moc nezměnil. Všechny pohledy v korejské společnosti na KZJ zůstávaly skoro stejné. To znamená, že je nepřirozený, a že je překážkou v učení gramotnosti.

Takže neslyšící zase zažívají jazykovou diskriminaci a dokonce existují případy, kdy použitím KZJ „nelegálně“, bylo porušeno jazykové právo. Pro používání znakového jazyka neslyšícími lidmi a aby na tento jazyk měli právo, bylo potřeba stanovit pravidla jako je třeba „zákaz diskriminace postižených lidí“ (čchangäinčchabjölkümciböb, 장애인차별금지법)¹²⁹, tak aby měli alespoň právo na rovné zacházení, a aby mohli být přijati ve společnosti, přes to, že jsou „jiní“, na rozdíl od slyšících lidí.

¹²⁶U, Čuhjōng. *Nongin ōnōkwōne tehan böbčōn podžang-hanguksuöpōb čedžōngül čungsimūro (Legislation Research for Guaranteeing the Linguistic Rights of the Deaf-Focused on Enactment of the Korean Sign Language Act)*. Čungangbōbhak, 2015. s. 371.

¹²⁷ Poté, co byl vyhlášen „Mezinárodní rok postižených“ v roce 1981, stalo se centrem pozornosti nejen usnadnění životních podmínek postižených, ale i jejich integrace do společnosti. U, Čuhjōng. *Nongin ōnōkwōne tehan böbčōn podžang-hanguksuöpōb čedžōngül čungsimūro (Legislation Research for Guaranteeing the Linguistic Rights of the Deaf-Focused on Enactment of the Korean Sign Language Act)*. Chung-ang, 2015. s. 378.

¹²⁸U, Čuhjōng. *Nongin ōnōkwōne tehan böbčōn podžang-hanguksuöpōb čedžōngül čungsimūro (Legislation Research for Guaranteeing the Linguistic Rights of the Deaf-Focused on Enactment of the Korean Sign Language Act)*. Čungangbōbhak 2015. s. 378.

¹²⁹ Aby se neslyšící lidé mohli účastnit v rovnocenných aktivitách se slyšícími lidmi, tak je stanoveno opatření zákaz diskriminace postižených lidí – stanoví různé lidské prostředky, vybavení či služby s ohledem na charakteristiky, kategorií a stupeň postižení, pohlaví postižených, tak aby se cítili pohodlně a nediskriminovaně v společnosti - U, Čuhjōng. *Nongin ōnōkwōne tehan böbčōn podžang-hanguksuöpōb čedžōngül čungsimūro (Legislation Research for Guaranteeing the Linguistic Rights of the Deaf-Focused on Enactment of the Korean Sign Language Act)*. Čungangbōbhak, 2015. s. 381.

Ale přes to, že byly takováto pravidla společností stanovena, tak není jasné, zda bude uznán oficiálně i KZJ. Společnost na něj stále nahlíží s despektem a jak již bylo uvedeno jako na jazyk nepřirozený a překážku v učení se nejen gramotnosti, ale i ostatním dovednostem a třeba i akademickým schopnostem. Dokonce přežívá ve slyšící společnosti i tvrzení, že pokud se neslyšící lidé nenaučí korejský jazyk, tak to pak budou mít těžší i v „jazykovém životě“, protože nebudou umět s nikým komunikovat.¹³⁰

Jednou z cest zbavení se problémů s postoji ke KZJ je v současné době soustředění se na bilingvismus, tj. dvojjazyčnost. To je v současné době velké a důležité téma. Je to cesta, která využívá možnost, aby neslyšící lidé používali dva jazyky – korejský jazyk a KZJ, který by měl být rovnocenný korejskému. Bilingvismus je velkou nadějí k dosažení vzdělávání v KZJ, na které mají neslyšící lidé právo.

„Rok 2016 je připomínán jako zlomový rok v historii politiky korejského jazyka, přijetím zákona o KZJ (hanguksuhwabōb, 한국수화법, 韓國手話法)¹³¹“, se splnily dlouhotrvající touhy těch 270 000 neslyšících lidí v Jižní Koreji.“¹³²

„V lednu roku 2003 národní shromáždění vyhlásilo na základě konference o prohlášení KZJ jako odlišného jazyka, že „znaky jsou jazyk sám o sobě. V roce 2008 byl poprvé v národním shromáždění navržen zákon o legalizaci KZJ jako oficiálního jazyka, ale trvalo dlouhých 13 let až do února 2016, kdy byl tento zákon konečně přijat a vešel v platnost v srpnu roku 2016.“¹³³

Tabulka 4: Zákon o KZJ (Čöng Hüiwön 2016, s. 153)¹³⁴

Články	Detaily
2	KZJ je oficiální jazyk neslyšících Korejců
4	Vláda a obce musí vytvářet a zavádět politiku, která usnadní využívání KZJ

¹³⁰ Vysvětlivky o problémech s legalizací KZJ jako oficiálního jazyka viz: U, Čuhjōng. *Nongin ōnōkwōne tehan bōbčōn podžang-hanguksuōpōb čedžōngül čungsimūro (Legislation Research for Guaranteeing the Linguistic Rights of the Deaf-Focused on Enactment of the Korean Sign Language Act)*. Čungangbōbhak, 2015. s. 379.

¹³¹ Zákon o KZJ je určen ke dvěma účelům – první účel je prohlášení, že KZJ je jazyk vlastního práva s stejným postavením jako mluvený korejský jazyk a druhý účel je zlepšit kvalitu života a chránit jazyková práva komunit neslyšících. ČÖNG, Hüiwön. *Tāhanminguk suhwaōnō čōngčchākūi hjōnhwanggwa čōnmang. Suhwaōnōwa sahōččōk ūisasotchong*. Gukribgukōwōn, 2016. s. 153.

¹³² ČÖNG, Hüiwön. *Tāhanminguk suhwaōnō čōngčchākūi hjōnhwanggwa čōnmang. Suhwaōnōwa sahōččōk ūisasotchong*. Gukribgukōwōn, 2016. s. 153.

¹³³ ČÖNG, Hüiwön. *Tāhanminguk suhwaōnō čōngčchākūi hjōnhwanggwa čōnmang. Suhwaōnōwa sahōččōk ūisasotchong*. Gukribgukōwōn, 2016. s. 156.

¹³⁴ Tabulka dostupná z: ČÖNG, Hüiwön. *Tāhanminguk suhwaōnō čōngčchākūi hjōnhwanggwa čōnmang. Suhwaōnōwa sahōččōk ūisasotchong*. Gukribgukōwōn, 2016. s. 156.

	neslyšícími lidmi, např. politiku týkající se vzdělávání, šíření a propagace KZJ
6	Plán rozvoje KZJ se musí zřizovat každých pět let.
7	Prosazování plánů vývoje KZJ musí být zavedeno a prováděno každý rok. ¹³⁵
9	Průzkum o prostředí KZJ neslyšících lidí se provádí každé tři roky
10	Musí být prováděno studium KZJ, včetně standardizace slovní zásoby KZJ, může pro to být určena specializovaná organizace
11	Vláda a obce musí podporovat využívání KZJ jako jazyka na stejné úrovni s korejským jazykem, v oblasti vzdělávání pro neslyšící jako prostředek výuky.
12	Systém podpory vzdělávání KZJ by měl být zřizován pro neslyšící lidí a jejich rodinu
14	Projekty, které propagují KZJ prostřednictvím sdělovacích prostředků, rozvíjejí školní osnovy a učební materiály a podporují učitele KZJ, musí být prováděny s cílem šířit a podporovat používání KZJ
15	KZJ kompetenční testovací systém musí být zřizován a prováděn za účelem posílení a posuzování schopností KZJ
16	Vláda musí poskytnout tlumočení KZJ neslyšícím osobám, musí podporovat KZJ odborníky, aby usnadnila přístup neslyšících lidí k veřejným zařízením, veřejným událostem a soudnímu řízení.

¹³⁵ Musí to být zřizováno každých pět let, tak aby byly získány konkrétní detaily ohledně zlepšení prostředí KZJ, standardizace slovní zásoby, podpory KZJ profesionály, výměna a výzkum mezikorejského znakového jazyka, atd. ČÖNG, Hüiwön. *Tähanminguk suhwaönö čöngčchäküi hjönhwanggwa čönmang. Suhwaönöwa sahöčök üisasotchong*. Gukribguköwön, 2016. s. 157.

7. KOMUNITA NESLYŠÍCÍCH A VZDĚLÁVÁNÍ.

7.1. Problémy z vzdělávací oblasti neslyšících.

„V roce 1949 Školní zákon (kjojukbŏb, 교 육 법 , 教育法) nařizoval založení speciální školy v každé provincii a speciální třídy v běžných školách.“¹³⁶ To znamená, že v Koreji existují pouze základní a střední speciální školy pro neslyšící žáky.

Základní speciální školy jsou obvykle v každé provincii, ale pokud jde o středních speciální školy, tak těch již tolik není, ale místo toho existují speciální třídy, které poskytují studentům s postižením vzdělání i v běžných školách v každé provincii.

Vysoká škola pro neslyšících v Koreji neexistuje. Pokud ale chce neslyšící student absolvovat vysokou školu, tak pouze pokud má obrovské znalosti v odezírání, protože tlumočníci KZJ jazyka jsou na vysokých školách k dispozici pouze ojedinele, bohužel.

„Vzdělávání neslyšících po celém světě má v historii spoustu překážek hlavně z důvodů používaného jazyka. Používání znakového jazyka jako mateřského jazyka neslyšících bylo vnímáno jako obstrukce učení se mluvenému jazyku.“¹³⁷

Mluvený jazyk a znakový jazyk mají naprosto odlišné gramatické struktury, takže si proto pedagogové myslí, že se neslyšící žáci nikdy nenaučí gramatické struktury mluveného jazyka, pokud během výuky používají znakový jazyk jako jejich první a mateřský jazyk. Proto jsou pedagogové ve velké většině proti použití znakového jazyka ve výuce. Argumentuje se jak tím, že je překážka učení se mluvenému jazyku, tak i zlepšením gramotnosti, prostě znakový jazyk zabrání naučit se číst a psát plynule.

Také podle pedagogů znakový jazyk není vhodný ke komunikaci mezi pedagogy a neslyšícími žáky během výuky kvůli nedostatku gramatických struktur. Tyto problémy bohužel platí i pro Jižní Koreu, který má dodnes potíže s speciálním vzděláváním neslyšících. Snaží se i vyřešit problémy s uznáním KZJ ve školách, poskytováním individuální integrace v běžných školách či používání tlumočnicků.

Existují však i další problémy speciálního vzdělávání neslyšících. Je dobré si uvědomit, že největším problémem je nejen postoj pedagogů, ale také i slyšících rodičů k speciálnímu vzdělávání neslyšících. S negativním postojem nikdy nedosáhnou toho, aby neslyšící žáci dostali vhodné vzdělání, na které mají právo. Přes to, že v Jižní Koreji již připustili, že komunita neslyšících by měla být uznaná jako kulturní jazyková menšina, která má svou

¹³⁶ HEE SEO, Gyeong. OAKLAND, Thomas. HAN, Hong-seok. HU, Sherman. *Special Education in South Korea. Exceptional Children*. 1991, s. 213–214.

¹³⁷ JHANG, Se-Eun. *Notes on Korean Sign Language. The Handbook of East Asian psycholinguistics*. New York: Cambridge University Press, 2009, s. 361–362.

vlastní kulturu a kterou je potřeba respektovat, a která má svůj vlastní KZJ, který mají právo používat v běžném životě.

Takže se nyní soustředí na potřeby neslyšících a dělají to nejlepší pro to, aby tito lidé mohli žít takovými životy, jaké by chtěli. Ale co se týče vzdělání, tak, jak bylo uvedeno, stále není vyřešeno. Jde hlavně o ignoraci KZJ ze strany pedagogů. Vzdělávací proces ve školách musí být zbaven existujících potíží tak, aby bylo zajištěno neslyšícím žáků právo na vzdělání v KZJ. Je velmi důležité, aby se co nejvíce rozšířilo povědomí o speciálním vzdělávání v tomto jazyku.

„Mnozí pedagogové nevěnovali pozornost používání KZJ, prvního a přirozeného jazyka korejských neslyšících dětí, jako učební pomůcky při výuce dovednosti ve čtení mluveného jazyka jako je korejština nebo angličtina, protože nebyl přijat jako součást filozofie totální komunikace¹³⁸.“¹³⁹ Takže pedagogové jej neuznali nebo nechtěli uznat, i když je považován za mateřský jazyk neslyšících, jako totální komunikaci.

Bohužel také pedagogové neustále ignorují důležitý fakt, že KZJ se jako přirozený jazyk rozvíjí mezi neslyšícími lidmi a je jediná a dobrá možnost, jak zlepšit nejen gramotnost, ale i akademické a ostatní dovednosti a stále si stojí za názorem, že podle jejich zkušeností, je jeho použití během výuky velkým důvodem, proč neslyšící žáci mají nedostatečné dovednosti ve čtení a psaní, nedostatek slovní zásoby a na rozdíl od slyšících žáků mají častěji velmi nízké všeobecné dovednosti a velmi nízké komunikační schopnosti. Takže proto místo používání KZJ během výuky navrhovali jiné možnosti jako je třeba znakovaná korejština a oralismus. A pokud jde o postoje slyšících rodičů těchto neslyšících dětí, tak pak mají velmi podobné názory jako pedagogové. Existují výrazné rozdíly mezi postoji slyšících a neslyšících rodičů ke speciálnímu vzdělávání neslyšících.

Pokud se neslyšící děti narodí neslyšícím rodičům, tak je obvyklé, že se jejich prvním jazykem stane znakový jazyk a hlavně, že se stanou členy komunity neslyšících, přirozeně vyrostou ve společnosti neslyšících, kde se mohou naučit něco o kultuře neslyšících. Neslyšící rodiče je často posílají do speciální školy, kde je alespoň dovoleno používat KZJ a to má

¹³⁸ Totální komunikace je simultánní komunikace prostřednictvím mluveného jazyka a znakového jazyka

¹³⁹ JHANG, Se-Eun. *The Mapping Between Sign Language and Reading Ability: Evidence from Korean Deaf Children*. In: *The Linguistic Association of Korea Journal*. b.m: b.n, 2004, s. 226.

pozitivní vliv na psychiku neslyšících žáků. Díky tomu mají obvykle vynikající dovednosti ve všech oblastech.¹⁴⁰

Proto důvodem, proč tito neslyšící žáci mají vynikající dovednosti je, že neslyšící rodiče jsou obvykle tolerantnější ohledně speciálního vzdělávání v KZJ, protože moc dobře rozumí, jak se neslyšící děti cítí a hlavně moc dobře vědí, že si to tyto děti plně zaslouží.

Bohužel narozdíl od nich nejsou slyšící rodiče tak tolerantní a ohledně výchovy neslyšících dětí jsou velmi přísní, protože mají starosti o to, jak jejich děti budou žít, když jsou odlišní od slyšících lidí. Proto někteří neslyšící děti, kteří se narodili slyšícím rodičům, mají na rozdíl od neslyšících dětí neslyšících rodičů výrazně nízké dovednosti, protože jejich rodiče mají negativní pohled na speciální vzdělávání v KZJ, které je nejlepší možností pro neslyšící děti k zlepšení gramotnosti a všeobecných dovedností, a které je nezbytné k životu.

Stejně jako někteří pedagogové, tak i někteří rodiče dodnes věří, že speciální vzdělávání zabráni dětem ve zlepšení gramotnosti, tak jsou proto proti němu a chtějí, aby vzdělávání neslyšících bylo konstruováno v takových komunikačních formách, aby jim to pomohlo zlepšit nejen vzdělání, ale také rodiče očekávají, že neslyšící děti budou bez problému mluvit i poslouchat a myslí se, že to je velmi nezbytné ke komunikaci nejen s nimi, ale i s dalšími slyšícími lidmi např. v obchodech, na úřadech nebo bankách.

Existují i takové případy, že si rodiče myslí, že pokud jsou neslyšící děti ještě stále malé, tak mají velkou šanci naučit se mluvit a poslouchat, aniž by potřebovali speciální potřeby, které mají často k dispozici pouze ve speciálních školách. Často proto místo toho, aby poslali své neslyšící děti do speciální školy, kde mohou trénovat odezírání či mluvení a kde dostanou k dispozici speciální potřeby, které potřebují, obvykle preferují jejich integraci do běžných škol, kde doufají, že by se mohli emancipovat se slyšícími dětmi a stát se tak „slyšícími dětmi“.

To může mít a velice často i má velký dopad na psychiku takto "zkoušených" neslyšících dětí, protože v běžných školách se obvykle cítí osaměle, protože nikdo nezná, jak používat znakový jazyk, a hlavně mohou zažít i diskriminaci nebo dokonce šikanu, protože slyšící děti nemají většinou znalosti a zkušenosti s potřebami a kulturou neslyšících, tak proto je obvykle nepřijmou do kolektivu, protože jsou jiní než oni.

Naštěstí se negativní pohled společnosti, pedagogů a rodičů ohledně speciálního vzdělávání neslyšících pomalu mění k pozitivnímu. Pedagogové si pomalu uvědomují, že kvůli nedostatku pochopení pro odlišnou kulturu neslyšících a ignorování faktu, že neslyšící lidé

¹⁴⁰ AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačök bjönčchöne kwahan tchamsäkčök jönku*. Nasarettähakkjo. 2004, s. 34.

mají právo na speciální vzdělávání, výrazně přibývali neslyšící lidé s nižšími schopnostmi, a často nízkou gramotností a umělé komunikační formy jako je oralismus či znakovaná korejština nejsou ve vzdělávání účinné, protože to jsou metody, které jsou velmi těžké pro neslyšící žáky.

Začali se zaměřovat na to, který způsob komunikace je nejlepší aby neslyšící žáci zlepšili svou gramotnost bez problému a stresu. A také se začali soustředit na KZJ, aby mohl být uznán jako účinný vzdělávací způsob během výuky. Pokud vidí nějaké odlišné výsledky mezi neslyšícími žáky, používající umělé komunikační formy a u neslyšících žáků používající KZJ.

7.2 Historie vzdělávání neslyšících.

„Korejské vzdělávání neslyšících má stoletou historii, ale přes to, pokud toto vzdělávání posuzujeme za posledních 40 let, tak nedostávali nějaké mimořádné možnosti, a i když se jim podařilo dostat se do nějakého vzdělávacího procesu, byli stále v nepříznivém prostředí.“¹⁴¹

V historii sice neslyšící žáci dostávali šanci studovat, ale bohužel vlastní vzdělávání neslyšících bylo ve špatném stavu. Neexistovali pořádné vzdělávací potřeby, vhodné pro neslyšící, které by jim studium lépe zpřístupnilo. Místo toho se obvykle účastnili běžného studia jako každý slyšící člověk. Výrazný rozdíl byl v tom, že vzdělávání pro neslyšící bylo sice speciálně zaměřené, ale tím, že nebyl na dlouhou dobu povolen ve školách KZJ, který je většině neslyšících jediným přirozeným jazykem, nebyl uznán jako vzdělávací způsob a naopak se používaly jiné způsoby komunikace, které nebyly vhodné pro potřeby studia neslyšících. Jednalo se například o oralismus. Studium se tak stávalo pro neslyšícího problematičtější na komunikaci, neefektivní a tím také neúčinné. Je to jako studovat v cizím jazyku, ovšem bez jeho znalosti a hlavně bez možnosti jeho naučení. Dá se to přirovnat k počítači bez operačního systému.

„V Koreji první vzdělávací pomůcky a další prostředky pro neslyšících využívala protestantská misionářka Rosetta Sherwood(1865-1951)¹⁴², která přišla z Ameriky.“¹⁴³

Z jejího působení existují také první zmínky o vzniku a používání speciálních vzdělávacích prostředků určených pro neslyšící. To bylo také poprvé v historii prezentováno

¹⁴¹ AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkcöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 32.

¹⁴² Rosetta Sherwood je misionářská lékařka, která měla zásluhu na založení nejen vzdělávání pro neslyšících, ale i nevidomých. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-12].

¹⁴³ AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačöök bjönčchöne kwahan tchamsäkcöök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 38.

ve znakovém jazyku. Tato prezentace přispěla nejen k výraznému rozvoji speciálního vzdělávání pro neslyšících, ale i k pozitivnímu rozvoji života neslyšících lidí všeobecně.

Neexistují bohužel žádné detailní záznamy, jak přesně vypadaly vzdělávací prostředky určené pro neslyšící studenty, ale traduje se, že se během výuky ve speciální škole pro neslyšící používal čínský znakový jazyk (čungguk suhwa, 중국수화, 中國手話)¹⁴⁴. Pravděpodobným důvodem pro používání čínského znakového jazyka byla zejména situace, že v té době ještě nebyl KZJ tak vyvinut, aby byl ke vzdělávání použitelný.

Doba používání čínského znakového jazyka ve škole byla velmi krátká, proto nedošlo k tomu aby se vzdělávací prostředky pro neslyšících dostaly pod čínský vliv. Nemělo to ani žádný vliv na rozvoj KZJ. Do něj byly převzaty až některé gramatické rysy z japonského znakového jazyka v době, kdy Japonsko okupovalo Koreu. Japonský vliv v Koreji v době okupace výrazně posílil během několika měsíců na všechny oblasti života Korejců.

Začátek japonské koloniální doby byl velmi temný, protože Japonci potlačovali veškerý odpor Korejců, ovládli korejskou vládu a vzali si pod vedení nejen politiku, ekonomiku, kulturu, ale prakticky život celé Korejské společnosti.

Pod vliv Japonské kultury se také dostalo tím pádem i veškeré školství včetně speciálního vzdělávání neslyšících. Snaha samozřejmě byla co nejvíce podřídit vzdělávání v Koreji japonským okupačním potřebám. Proto se také vzdělávání pro korejské neslyšící žáky formovalo, vzhledem k tomu, že na ně bylo nahlíženo okupační mocí jako na podřadné osoby, pouze žijící v okupované zemi, značně segregovaně. Narozdíl od neslyšících japonských žáků, od kterých bylo vyžadováno absolvování 6leté základní školy a 4leté střední školy, Korejští neslyšících studenti mohli absolvovat pouze 3letou základní školu a 1 roční krátkodobé školení.¹⁴⁵

Z hlediska metod, které v té době byly využívány ve vzdělávání korejských neslyšících studentů nebylo v první řadě povoleno použití KZJ ani ve speciální škole. Ten ale byl v té době stejně na tak velice nízkém stupni rozvoje, že nesplňoval plnohodnotný prostředek pro výuku.

Rekonstrukce vzdělávacích metod Japonskem, směřovala hlavně k používání pouze japonského znakového jazyka. Později byl tento způsob vzdělávání ještě změněn kvůli zlepšení gramotnosti, ale i obecných a akademických dovedností. Korejci museli používat nejen

¹⁴⁴ AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačōk bjōnčchōne kwahan tchamsäkčōk jōnku*. Nasarettāhakkjo, 2004, s. 39.

¹⁴⁵ AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačōk bjōnčchōne kwahan tchamsäkčōk jōnku*. Nasarettāhakkjo, 2004, s. 40.

japonský znakový jazyk, ale i mluvený japonský jazyk. Mohli sice využívat speciální potřeby při výuce, ale nejčastěji se jim dostávalo pouze běžného vzdělávání.

Japonská koloniální doba byla pro korejské neslyšící lidi dobou velice rozporuplnou. Na jedné straně byli Korejské neslyšící děti často chytáni nebo násilně sebráni rodičům, kteří se je snažili ukrývat před okupační mocí, protože kolovaly zvěsti, že Japonci zabíjejí postižené Korejce, ale na druhé straně je potřeba přes veškeré nesouhlasy s okupační mocí zdůraznit, že toto nebylo fakticky dokázáno, trend byl spíše takový, že tyto děti byli poslány do internátní školy, kde jim bylo poskytnuto nejen ubytování, ale i vzdělání v japonském znakovém jazyce.¹⁴⁶

Vzhledem k tomu, že v Koreji existovalo anti-japonské hnutí Korejců bojujících za nezávislosti Koreje a s tím, jak sílil japonský vliv během následujících let, tak se i odpor proti tomu ze strany Korejců výrazně zvyšoval. Odrazilo se to i v oblasti speciálního vzdělávání korejských neslyšících studentů, které bylo z výše uvedených důvodů pod výrazným japonským vlivem a sílil tlak aby toto vzdělání bylo čistě korejské a nebylo formováno v japonském stylu.

Díky tomu „v roce 1935 s pomocí p.Moffetta¹⁴⁷ byla založena nezávislá speciální škola, určená nejen pro nevidomé, ale i pro neslyšících lidi.“¹⁴⁸ Tímto bylo speciální vzdělávání pro neslyšících rozvíjeno jako nezávislé, nebylo již pod japonským vlivem a bylo formováno čistě v korejském duchu.

7.3. Speciální vzdělávací programy pro neslyšící.

„První speciální školní osnovy pro neslyšící byly vytvořené v roce 1967 na základě principů z běžné školy.“¹⁴⁹ Pro to, aby neslyšící studenti měli vhodné vzdělávací postupy, byly vytvořeny speciální školní osnovy, které se skládají jednak z akademických předmětů, jejichž výuka je obvykle založená na metodách výuky těchto předmětů na všech běžných školách. Jedná se například o matematiku, korejský jazyk, dějiny, tělesnou výchovu, atd.

¹⁴⁶ Blíže z AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačök bjōnčchōne kwahan tchamsäkcčök jōnku*. Nasarettähakkjo, 2004. s. 40.

¹⁴⁷ Samuel Hugh Moffett je profesor, který se narodil misionářským rodičům během japonských koloniálních dob v Pchjongjangu, který je v současné době hlavní město Severního Koreje. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-05-12]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_H._Moffett

¹⁴⁸ AN, Jōnghö. *Hanguk nonginsahöüi jōksačök bjōnčchōne kwahan tchamsäkcčök jōnku*. Nasarettähakkjo, 2004. s. 42.

¹⁴⁹ KIM, Seungkook. *Development of Special Education in The Republic of Korea*. In: *The View Finder: Expanding Boundaries and Perspectives in Special Education*. Reston, VA: DISES, Division of International Special Education & Services, Council for Exceptional Children, 1993, s. 29.

Při existenci rozdílů při výuce slyšících a neslyšících, a tím i mezi běžnými a speciálními osnovy, které jsou hlavně v tom, že slyšící žáci nepotřebují pro výuku žádné speciální potřeby, ale neslyšící žáci se bez nich neobejdou, je nutné v rámci speciálních osnov vytvořit takové postupy, které pomůžou zlepšit výuku neslyšících studentů nejen v uvedených akademických předmětech, ale i v dalších dovednostech a hlavně v gramotnosti tak, aby mohli žít běžným životem jako každý člověk.

K této potřebě speciální výuky byly vytvořené různé terapeutické činnosti, dále třeba výukové předměty o fyzickém vývoji, jazykovém vývoji, sociálním vývoji a kognitivním vývoji.¹⁵⁰

Z praktických věcí se jedná například o cvičení odezírání, které patří také ke speciálním programům. Jeho úlohou je naučit neslyšící studenty vynikajícím řečovým schopnostem tak, aby měli takové schopnosti v odezírání, že plně rozumí druhému člověku co říká, a aby se díky tomu mohli emancipovat ve společnosti bez problému.

Na středních školách, byly také vytvořeny jen odborné či pracovní výukové předměty určené pro neslyšících. Tyto odborné předměty se zaměřují nejčastěji na manuální zručnost. Jedná se například o šití, práce s dřevem, vyrábění obuvi nebo oblečení, knih apod.¹⁵¹

7.4 Umělé formy komunikace ve škole.

Bylo již také uvedeno, že hodně pedagogů je proti používání KZJ jako vzdělávacího prostředku. Hodně z toho je způsobeno tím, že se jedná o velmi obtížný jazyk nejen pro pedagogy, ale i pro ostatní slyšící lidi. Proto se hledala cesta k vytvoření jiné formy umělé komunikace, která by se používala mezi neslyšícími žáky a pedagogy k vzájemnému dorozumívání. Také panovala představa, že umělé komunikační formy jsou lepší metody pro výuku než přirozený KZJ, a hlavně že jsou vhodnější pro to, aby neslyšící mohli lépe zlepšit svou gramotnost a akademické i jiné dovednosti.

K umělým formám komunikace, které byly vytvořeny Korejskými pedagogy se především řadí:

- oralismus (kuhwa, 구 화),

¹⁵⁰ KIM, Seungkook. *Development of Special Education in The Republic of Korea. In: The View Finder: Expanding Boundaries and Perspectives in Special Education. Reston, VA: DISES, Division of International Special Education & Services, Council for Exceptional Children. 1993, s. 29.*

¹⁵¹ Popis speciálního vzdělávání blíže - KIM, Seungkook. *Development of Special Education in The Republic of Korea. In: The View Finder: Expanding Boundaries and Perspectives in Special Education. Reston, VA: DISES, Division of International Special Education & Services, Council for Exceptional Children, 1993, s. 29.*

- Rochesterova metoda (Ročchesŭtchŏ bangbŏb, 로 체 스 터 방 법)¹⁵²,
- znakovaná korejština, dá se i říci standardní KZJ.¹⁵³

Původně byl používán pouze oralismus, ale vzhledem k tomu, že se prokázalo, že většina neslyšících žáků s použitím tohoto způsobu komunikace nezlepšila své dovednosti, obrátila se pozornost na vytvoření znakované korejštiny.

Byly také pokusy s používáním tzv. totální komunikace (čchongčedžŏk ŭisasotchong bangbŏb, 총 제 적 의 사 소 통 방 법) – to je metoda, kdy se kombinují sluchové, manuální a orální prostředky.¹⁵⁴

V současné době se vše soustředí na to, aby byl uznáván bilinguální a bikulturní přístup (ičungŏnŏ ičungmunhwa čŏpgŭn, 이 중 언 어 이 중 문 화 접 근). To je velkou nadějí pro neslyšící lidi. Tímto mohou získat vzdělávání pomocí jim přirozeného KZJ, který je považován (jak bylo již uvedeno) za mateřský jazyk neslyšících.

7.4.1 Oralismus (구 화).

„Oralismus (kuhwa, 구 화)“ je prostředek komunikace, který využívá odezírání a porozumění slovům podle obličejovým výrazů. Je to vzdělávací způsob, kterým se učí osvojení mluveného jazyka prostřednictvím hlasového cvičení.“¹⁵⁵

Byla to naprosto první metoda, která byla vytvořená ke komunikaci mezi pedagogy a neslyšícími žáky a je považovaná za dominantní způsob výuky ve školách pro neslyšící v Jižní Koreji.

Vzhledem k tomu, že používání KZJ nebylo ve školách uznáno, byla základním prostředkem tato metoda. Používá se bez pomoci KZJ či korejské prstové abecedy.

„Oralismus (kuhwa, 구 화)“ používali a stále dosud hojně používají pedagogové nejen k dorozumívání s neslyšícími žáky, ale také k výcviku odezírání, tak aby v něm neslyšící studenti

¹⁵² To je metoda, kterou je každé korejské slovo ve větě vyjádřeno v korejské prstové abecedě, tato metoda byla po krátké době zrušena, protože to je velmi zdoluhavý proces vyjádřit celou větu v korejské prstové abecedě. AN, Jŏnghŏ. *Hanguk nonginsahŏŭi jŏksačŏk bjŏnčchŏne kwahan tchamsäkcčŏk jŏnku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 32.

¹⁵³ Znakovaná korejština je narozdíl od KZJ umělý systém, který je strukturovaný z mluveného jazyka a její slovník je často převzatý z KZJ.

¹⁵⁴ Totální komunikace – mluvený a znakový jazyk se kombinují a posiluje se tak postup při obsáhlé komunikaci. K totální komunikaci patří gestikulace, mluvený jazyk, korejská prstová abeceda, signály, formované výrazy, čtení a psaní, atd. AN, Jŏnghŏ. *Hanguk nonginsahŏŭi jŏksačŏk bjŏnčchŏne kwahan tchamsäkcčŏk jŏnku*. Nasarettähakkjo, 2004, s. 32.

¹⁵⁵ PAK, Dongčŭn. *Čchŏnggakčangä čchŏsonjŏnŭi nongčŏngčchesŏng hjŏngsŏngkwačŏnge kwahan hjŏnsanghakčŏk jŏnku*. Gangnamtähakkjo, 2011, s. 6.

mohli zlepšit své schopnosti jak pro dorozumívání s pedagogy, tak i s jinými lidmi, kteří mají nulové znalosti v KZJ. Například na úřadech, v bankách či obchodu.

Tato metoda je nejen velmi těžká, ale také stresující pro neslyšící žáky. Proto naprostá většina neslyšících tuto metodu neměli a nemají rádi a preferují KZJ.

Samozřejmě, že používání oralismu má své výhody a nevýhody. Výhoda je v tom, že pomůže k naučení se bezproblémové komunikace s lidmi a jeho používání zlepší i řečové schopnosti. Nevýhoda spočívá v tom, že ne všichni neslyšící se zvládnou naučit odezírat a mluvit jen díky oralismu. Tato metoda je velmi stresující pro ty, kteří dávají přednost KZJ. To potom může velmi negativně ovlivnit jejich psychický vývoj a to může vést k tomu, že výrazně nezlepšují svojí gramotnost a komunikační schopnosti.

7.4.2 Znakovaná korejština – Korejský standardní znakový jazyk (한글식 수화).

„Oralismus či odezíráni bylo používáno ve vzdělávacím procesu před příchodem znakové korejštiny (Korejský standardní znakový jazyk či manuální kódovaná korejština) (hangŭlšik suhwa, 한글식 수화). Ta v sobě zahrnuje i korejskou prstovou abecedu a KZJ, který byl poprvé oficiálně dovozen používat ve třídách od roku 1983.“¹⁵⁶

Je důležité si uvědomit, že znakovaná korejština není KZJ, ale umělý komunikační systém, jehož vytvoření je nařizováno vzdělávací oddělení korejské vlády (hangukčongbuŭi kjojukhakbu, 한국정부의 교육학부) v roce 1990.¹⁵⁷ Znakovaná korejština s jednotlivými korejskými slovy, které jsou převzaté z KZJ a v projevu se vyjadřují pohybem ruky jednotlivé znaky. To je pro neslyšící lidí považováno za „cizí jazyk“ a neradi tuto znakovanou korejštinu používají, protože jsou zvyklí používat pro ně přirozený KZJ, který je také přirozeně rozvíjen mezi neslyšícími lidmi, ale znakovaná korejština je vytvořená uměle.

Jedná se o alternativní znakový jazyk vytvořený proto aby mohl být používán pro komunikaci neslyšících se slyšícími, pro které je obtížné používat přirozený KZJ. Z historie je znakovaná korejština považovaná jako „jazykově“ nadřazena přirozenému KZJ, i když pro neslyšící tomu tak není.

¹⁵⁶ JHANG, Se-Eun. *Notes on Korean Sign Language. The Handbook of East Asian psycholinguistics*. New York: Cambridge University Press, 2009, s. 363.

¹⁵⁷ JONG, Sup Jun. *Korean „Standard Sign Language“ Is Not a Sign Language. Program in Linguistic & Cognitive Science*, 1991, s. 212.

Je důležité ještě zmínit, že znakovaná korejština a KZJ jsou gramaticky velmi odlišné. „KZJ nemá gramatické částice a skloňování.“¹⁵⁸ To znamená, že má nedostatek gramatických struktur a na rozdíl od něj znakovaná korejština tyto různé gramatické struktury obsahuje. Jsou převzaté z korejského jazyka, a pokud jde o vyjádření u znakované korejštiny, tak neexistují znaky, které ani nemohou být převzaté z KZJ. Místo toho je vše potřebné v mnoha případech vyjádřováno korejskou prstovou abecedou.

Nelze definovat žádné výrazné výhody v používání znakové korejštiny. Za to zásadní nevýhoda použití je, že neslyšící žáci, kteří používali pouze znakovanou korejštinu prokazatelně nezlepšují svoji gramotnost a znalosti nejen v psaní, ale také i ve čtení.

7.4.3 Bilinguální a bikulturní přístup (이 중 언 어 .이 중 문 화 접 근).

Současná doba už přináší velice pozitivní posun v tom, že se soustředí na bilinguální a bikulturní přístup (ičungŏnŏ ičungmunhwa čöpgŭn, 이 중 언 어 이 중 문 화 접 근). „Základem bilinguálního a bikulturního vzdělávání je to, že se vyučuje v KZJ, který je považován za první jazyk a druhým jazykem se stává korejský mluvený jazyk kterým se neslyšící naučí číst a psát.“¹⁵⁹

Existuje několik speciálních škol, které preferují bilinguální a bikulturní vzdělávání. Je však potřeba, aby bylo stanoveno toto vzdělávání ve všech školách v provinciích, tak aby se neslyšící mohli vzdělávat jednodušeji a absolvovali vše bez zásadních problémů.

Přes veškeré pokroky ale Jižní Korea dodnes stále řeší problémy se vzděláváním neslyšících. Stále se nedaří prosadit bezproblémové používání bilinguální a bikulturní výuky ve všech školách, jejichž zavedení by byla velká naděje pro neslyšící studenty.

Problémy jsou hlavně v tom, že je stále spoustou zainteresovaných osob požadováno, aby se neslyšící lidé kvůli zlepšení své gramotnosti vzdělávali v orálním způsobu (oralismus) výuky a ne v KZJ, který je bohužel stále nedovoleno používat, i když se již situace lepší a ne ve všech školách je nelegální.

Pro pohodlí slyšících neznalých KZJ, se kterými lze komunikovat pouze mluveným jazykem, museli neslyšící získat znalosti v odezírání. To je pro ně velká zátěž a způsobuje to,

¹⁵⁸ JONG, Sup Jun. *Korean „Standard Sign Language“ Is Not a Sign Language. Program in Linguistic & Cognitive Science*, 1991, s. 214.

¹⁵⁹ KIM. Bjongha. *Nonginŭi ŏnŏčŏk kwŏrie tŕahan sahŏŏnŏhakčŏk jŏnku*. Dŕgudŕhakkjo, 2003, s. 44.

že neslyšící lidé trpí jazykovou diskriminací. Pouze několik málo škol (jejich přesný počet se nepodařilo exaktně zjistit) používá k výuce KZJ.¹⁶⁰

Je potřeba se postavit těmto problémům, respektovat nejen komunitu neslyšících jako takovou, ale musí se respektovat i to, že neslyšící lidé mají právo na vzdělávání v KZJ. Jednou z cest je ustanovit bilinguální a bikulturní způsob výuky pro všechny vzdělávací procesy.

To že tato metoda výuky má na vzdělání neslyšících význačný pozitivní vliv, a to jak na gramotnost, tak i ostatní schopnosti je vidět hlavně v posouzení těchto schopností u neslyšících osob, jejichž výuka probíhala touto metodou a osobami ostatními. Osobně jsem tento rozdíl poznala při návštěvě Soulské profesionální vzdělávací instituce korejského znakového jazyka, kde jsem měla možnost setkat se s neslyšícími z jedné i druhé skupiny. Musím objektivně prohlásit, že neslyšící, kteří absolvovali studium s pomocí bilinguálního a bikulturního způsobu výuky měli jednoznačně větší přehled ve všech oblastech, ale také zaznamenali větší úspěchy jak ve studijním, tak i v profesním a osobním životě. Způsoby výuky znám i z osobní zkušenosti a sama mohu prohlásit, že výuka tímto způsobem je pro mne daleko snažší a příjemnější než jakýkoli jiný způsob.

„Také je potvrzeno, že schopnosti v oblasti čtení a psaní u neslyšících studentů, kteří se narodili neslyšícím rodičům, jsou na daleko vyšší úrovni než u neslyšících studentů, kteří se narodili slyšícím rodičům.“¹⁶¹ To také potvrzuje, že bilinguální a bikulturní přístup k učení, který je v těchto rodinách přirozený, má pozitivní vliv na hloubku a šíři znalostí. Je zde problém i ten, slyšící rodiče neslyšících dětí jsou velmi přísní ohledně vzdělávání svých dětí a požadují, aby se naučili mluvit jako slyšící. Proto preferují výuku orálním způsobem, stejně jako většina pedagogů.

To ale způsobuje, že se potom neslyšící studenti cítí izolovaní ve slyšící korejské společnosti.

8. ZÁVĚR.

Poté, co jsem prostudovala všechny prameny, které se mi podařilo získat, a také získala spoustu informací od neslyšících lidí, se kterými jsem se setkala přes Soulskou profesionální vzdělávací instituci korejského znakového jazyka(Söulsuhwačöngmunkjojugwön, 서울수화전문교육원), jsem dospěla k závěru, že kultura neslyšících v Koreji se v současné

¹⁶⁰Na problémy poukazuje viz - KIM. Bjönggha. *Nonginüi önöčöök kwörie tähan sahöönöhakčöök jönku*. Dägudähakkjo, 2003, s. 46-47.

¹⁶¹ KIM. Bjönggha. *Nonginüi önöčöök kwörie tähan sahöönöhakčöök jönku*. Dägudähakkjo, 2003, s. 47.

době dostává do povědomí společnosti. To má pozitivní vliv i na to, že se mají neslyšící mnohem lépe než v historii.

Neslyšící lidé žili velmi těžkým životem, protože v historii neexistovala žádná organizace bojující za jejich práva a hlavně korejská společnost je neuznávala jako jazykovou menšinu, a že neslyšící člověk má svou vlastní identitu, se kterou je spokojen. Proto zažívali nejen jazykovou, ale sní spojenou i sociální diskriminaci.

Je znát velký rozdíl mezi minulostí a současností. Nyní je uzákoněn zákaz diskriminace všech postižených (nejen tělesně postižených ale i nevidomých a neslyšících) a postupně se zvyšují jejich práva podpořená zákonem.

Z dalšího studia jsem dospěla k tomu, že organizace Korejská asociace neslyšících, tlumočnické služby či časopisy pro neslyšící atd. mají zásluhu na tom, že se pohled většinové společnosti, které nahlížela na neslyšící komunitu jako na postižené, začal měnit k lepšímu. Na neslyšící se začalo pohlížet jako na jazykovou a kulturní menšinu, která má svůj unikátní jazyk a svou kulturu.

Velmi mě začal zajímat KZJ. Proto jsem se také na výše uvedeném institutu zúčastnila kurzů, které jsem zakončila obdržením certifikace. Do svého odjezdu jsem stihla zakončit čtyři kurzy, a to:

- kurz pro začátečníky (immunban, 입문반),
- kurz konverzace v KZJ I. (höhwaban, 회화반 I.),
- kurz konverzace v KZJ II. (höhwaban, 회화반 II.),
- kurz hlubšího učení slovní zásoby v KZJ (suhwatchüleiningban, 수화트레이닝반),

Jednoznačně mohu konstatovat, že se jednalo o velmi zajímavé kurzy, kde jsem se dozvěděla spoustu nových věcí o KZJ a také se naučila názvy a použití gestikulací jako je třeba tvar ruky, umístění ruky v prostoru, směr ruky, atd, protože jak je vysvětleno v textu, je tato gestikulace důležitá pro to, aby se bylo možné KZJ dobře porozumět a nevznikalo při komunikaci nedorozumění. S gestikulací jsem se také naučila používat mimiku, protože některé znaky v KZJ jsou stejné, ale mají jiné významy, a to se právě vyjadřuje mimikou. Tyto kurzy budou mít také výrazný vliv na popularizaci komunity neslyšících a určitě pomůžou v řešení problémů, které ještě existují v komunikaci a v uznání neslyšících.

Co se týká historie KZJ, tak ta není pregnantně zaznamenána, takže se přesně neví, jak se rozvíjel či kdo měl na jeho rozvoji zásluhu. Osobně se kloním k názoru, že rozvoj KZJ probíhal postupně tak jak mezi sebou začali neslyšící lidé pomalu znakovat. Navzájem sdíleli KZJ a tím se postupně rozvíjel. Tento rozvoj začal být velmi výrazný po vytvoření korejské

prstové abecedy a i díky tomu se stal plnohodnotným jazykem, který má své určité charakteristiky.

Velkým problémem v Jižní Koreji stále zůstává vzdělávání neslyšících, kde to na rozdíl od Ameriky a Česka mají stále velice těžké. Zásadní problém spočívá v tom, že Korejci nerozhodují podle sebe, co chtějí dělat nebo co chtějí studovat. Jsou více či méně limitováni jednak možnostmi vzdělávacího systému v Koreji, ale i finančními možnostmi rodiny, protože speciální studium je stále finančně velmi náročné. Také ale tradičním pohledem většinové společnosti na vzdělávání neslyšících, na jejich schopnosti získat potřebné dovednosti a znalosti. Jedním z limitujících faktorů může být i zařazení neslyšícího do kategorie sluchového postižení, protože podle toho, zda má člověk středně těžkou ztrátu sluchu či těžkou až totální hluchotu se stanovuje vhodné vzdělávání, tak aby pokud možno studovali bez problému. To ale také znamená, že musí jít do určité speciální školy, a to nemusí úplně splňovat představy toho konkrétního neslyšícího.

Také se dodnes řeší, zda se má ustanovit studium v KZJ či ne. Stále převažuje názor (dle vlastních neslyšících špatný), že je vzdělávání v něm překážka v učení gramotnosti. Naštěstí se jej již podařilo uznat jako oficiální jazyk neslyšících, a tím vzrostla velká naděje pro uzákonění vzdělávání v KZJ. Je to již obsaženo v Zákoně o korejském znakovém jazyku, kde se praví, že vzdělávání v tomto jazyku musí být podporováno a musí být ve stejném postavení jako vzdělávání v korejském jazyku.

Zařídít vše proto, aby bilinguální a bikulturní vzdělávání (vzdělávání nejen v korejském znakovém jazyku, ale i v korejském jazyku) bylo naprosto bezproblémové a mohl se ho z vlastní vůle kdokoli z neslyšících zúčastnit. Na to se dnes již klade hodně velký důraz, a proto také věřím v budoucnost, kdy se snad podaří uzákonit vzdělávání v KZJ ve všech speciálních školách, kde dosud využívali pouze oralismus a znakovanou korejštinu, které jsou považované za hlavní metody a podle většiny pedagogů i užitečné pro učení gramotnosti.

Hodně důležité bude i to, aby se takové vzdělávání zavedlo i na vysokých školách, na kterých v současnosti neexistuje žádná podpora pro lidi s těžkou až totální hluchotou. Osobně jsem hovořila s několika neslyšícími ve středním věku, kteří se v minulosti zkoušeli přihlásit na vysokou školu, a nepřijali je z jediného důvodu, že jsou neslyšící, a to je jasná diskriminace.

Vysoké školy poskytují pouze částečnou podporu pro lidi nedoslýchavé, kteří mají vysoké schopnosti a zkušenosti v odezírání. I když samozřejmě s porovnáním s ještě nedávnou minulostí jsou na tom neslyšící co se týče vzdělávání v současnosti daleko lépe. Neexistovalo, aby studovali vysokou školu nebo byli nuceni studovat na školách, kde se používali pro ně těžké metody komunikace.

Věřím, že tato moje bakalářská práce přinese mnoho zajímavých poznatků v oblasti kultury neslyšících v Jižní Koreji. Mně osobně téma velmi zaujalo a ráda bych dále pokračovala v dalším studiu KZJ a ráda bych prohloubila své poznatky nejen z oblasti kultury neslyšících v Jižní Koreji, ale i jejich vzdělávání a jeho vývoj v budoucnosti, zda bude uzákoněno bilinguální a bikulturní vzdělávání nejen ve všech speciálních školách, ale i na školách vysokých.

Seznam použité literatury

Literatura v korejském jazyku:

- ČÖNG, Čanggwön. *Jöksa sok čchangäinün öttökche sarassülkka*. Külhangari, 2011.
- PAK, Dongčün. *Čchönggakčangä čchösonjönüi nongčöngčchesöng hjöngsöngkwačöngge kwahan hjönsanghakčök jönku*. Gangnamtähakkjo, 2011.
- MUN, Sönggjun. *Bočhökiüi kibonkudžowa tchüsöng*. Jönsedähakkjo, 1998.
- AN, Jönghö. *Hanguk nonginsahöüi jöksačök bjönčchöne kwahan tchamsäkčök jönku*. Nasarettähakkjo, 2004.
- ČÖNG, Čanggwön. *Sesange saramün böril amuto öpta. Jöksa sok čchangäin ijaki*. Munhaktongne, 2005.
- UN, Guk. JUN, Bäckwön. *Un Guk Jun Bäckwönüi tchūsukjojuköbčök jönku*. Danguktähakkjo, 2006.
- KIM. Bjönggha. *Nonginüi önöčök kwörie tähan sahöönöhakčök jönku*. Dägudähakkjo, 2003.
- KWAK, Ůnhüi. *Suhwaüi öñöhakčök jönku*. Hannamtähakkjo, 2014, s. 165-188.
- WÖN, Söngok. *Suhwaüi öñöhakčök tchükčing*. Gukribhangukbokčitähakkjo, 2013.
- ČÖNG, Hüiwön. *Tähanminguk suhwaönö čöngčchäküi hjönhwanggwä čönman. Suhwaönöwa sahöčök üisasotchong*. Gukribguköwön, 2016, s. 153-167.
- U, Čuhjöng. *Nongin öñökwöne tehan böbčön podžang-hanguksuöböb čedžöngül čungsimüro (Legislation Research for Guaranteeing the Linguistic Rights of the Deaf-Focused on Enactment of the Korean Sign Language Act)*. Čungangböbhak, 2015.

Literatura v jiných jazycích:

- JHANG, Se-Eun. *The Mapping Between Sign Language and Reading Ability: Evidence from Korean Deaf Children*. In: *The Linguistic Association of Korea Journal*. b.m: b.n, 2004, s. 225-238.
- KIM, Seungkook. *Development of Special Education in The Republic of Korea*. In: *The View Finder: Expanding Boundaries and Perspectives in Special Education*. Reston, VA: DISES, Division of International Special Education & Services, Council for Exceptional Children, 1993, s. 28-33.
- BRENTARI, Diane. *Sign languages*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 499-519.
- FISCHER, Susan. GONG, Qunhu. *Variation in East Asian sign language structures*. *Sign language*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, s. 499-519.

KIM, Jong-sung. JANG Won. BIEN Zeungman. *A Dynamic Gesture Recognition System for the Korea. IEEE transactions on systems, man, and cybernetics: a publication of the IEEE Systems, Man, and Cybernetics Society*. New York, NY: Institute of Electrical and Electronics Engineers, 1996, s. 354-359.

PUCEK, Vladimír. *Gramatika korejského jazyka*. Praha, Karolinum. 2005.

JHANG, Se-Eun. *Notes on Korean Sign Language. The Handbook of East Asian psycholinguistics*. New York: Cambridge University Press, 2009, s. 261-375.

HEE SEO, Gyeong. OAKLAND, Thomas. HAN, Hong-seok. HU, Sherman. *Special Education in South Korea. Exceptional Children*. 1991, s. 231-218.

JONG, Sup Jun. *Korean „Standard Sign Language“ Is Not a Sign Language. Program in Lingustic & Cognitive Science*. Brandeis University, 1991.

KANG, Seok-Hoon. PARK, Su-Hyun. *Toward Korean Text-to-Sign language Translation System(TeST) – Morpheme Converting Rules For Korean Predicates*. Dongseo University. b.r.

Slovníky, encyklopedie:

Sadanböbin Hanguknongainhjöbhö [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z

<http://www.deafkorea.com/ver/>

Söulsuhwačöngmunkjojukwön [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z:

<http://www.sdeafsign.or.kr/SEW1/main.asp>

Hanguksuö sadžön [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z

<http://sldict.korean.go.kr/front/main/main.do>

Hanguk mindžok munhwa täbäkkwa sadžön [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z:

<http://encykorea.aks.ac.kr/>

DVD:

Deaf Media 2014 – Čosönská historie neslyšících(Čosönnongjöksa, 조선농역사)

Seznam příloh:

Tabulka 1: Kritéria hodnocení sluchového postižení.....	13
Tabulka 2: Grafémy korejského písma skládané do slabik.....	42
Tabulka 3: Symboly korejské prstové abecedy skládané do slabik.....	42
Tabulka 4: Zákon o korejském znakovém jazyku.....	56
Obrázek 1: Immunban(입문반).....	31
Obrázek 2: Höhwaban I.(회화반 I.).....	31
Obrázek 3: Höhwaban II.(회화반 II.).....	32
Obrázek 4: Suhwatchŭleiningban(수화트레이닝반).....	32
Obrázek 5: Korejská prstová abeceda (hangŭlčimunča, 한글지문자).....	40
Obrázek 6: Číslo vyjádřené v korejské prstové abecedy.....	41
Obrázek 7: „slepice“(dalk, 닭).....	44
Obrázek 8: „policista“(gjöngčal, 경찰).....	44
Obrázek 9: „být zvědavý“(gonggŭmhada, 궁금하다).....	45
Obrázek 10: „nemožnost“(bulkanŭng, 불가능).....	45
Obrázek 11: „dělat“(hada, 하다).....	46
Obrázek 12: „dělat, vytvořit“(mantŭlda, 만들다).....	46
Obrázek 13: „učit se“(bäuda, 배우다).....	47
Obrázek 14: „být skvělý“(möšitta, 멋있다).....	47
Obrázek 15: „neslyšící člověk“(čchöngin, 청인).....	48
Obrázek 16: „praxe“(jönsŭp, 연습).....	48
Obrázek 17: „už“(bölsŏ, 벌써).....	48
Obrázek 18: „osobnost“(söngkjök, 성격).....	48
Obrázek 19: „být roztomilá“(gŭjöpta, 귀엽다) a „být škoda“(akkapda, 아깝다).....	50
Obrázek 20: „jaro“(bom, 봄) a „být teplý“(ttattŭhada, 따뜻하다).....	51
Obrázek 21: „léto“(jorŭm, 여름) a „být horký“(töpda, 덥다).....	51
Obrázek 22: „podzim“(gaül, 가을) a „osvěžující vítr“(šiwön param, 시원한 바람).....	52
Obrázek 23: „zima“(kjöul, 겨울) a „být chladný“(čchupta, 춥다).....	52
Obrázek 24: „lásky“(sarang, 사랑).....	54